

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

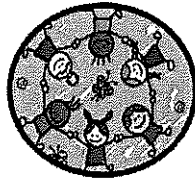
Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátót téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Iktatószám: 200-13/2023-SZ

Rákospalotai Összevont Óvoda

Pedagógiai Programja

Tartalomjegyzék

FOGALOMTÁR.....	5
1. HELYZETKÉP	7
1.1 Az intézmény adatai.....	7
1.2 A Rákospalotai Összevont Óvoda bemutatása	7
2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP.....	8
2.1 Nevelésfilozófiánk.....	8
2.2 Gyermekeképünk.....	8
2.3 Óvodaképünk.....	9
2.4 Pedagógiai elveink	9
2.5 Nevelési célunk	10
2.6 Egészségnevelési és környezeti nevelési elveink	10
3. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI	11
3.1 Személyi feltételek.....	11
3.2 Tárgyi feltételek	12
3.3 Az óvodai élet megszervezése	12
3.3.1 Heti rend.....	13
3.3.2 Napirend	13
3.4. Az óvoda kapcsolatrendszere.....	14
3.4.1 Az óvoda és a család kapcsolata	14
3.4.2 Kapcsolat a társintézményekkel	17
3.4.2.1 Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal	17
3.4.2.2 Kapcsolat a bölcsődéssel.....	17
3.4.2.3 Kapcsolat az iskolával	18
3.4.2.4 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel.....	18
3.4.2.5 Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel, a XV. kerületi Önkormányzat Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztállyal	18
3.4.2.6 Kapcsolat a közoktatás-irányítással és a szakmai szolgáltató szervezetekkel.....	19
4. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI	19
4.1 Az egészséges életmód alakítása magába foglalja	20

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés megvalósítása	23
4.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.....	25
4.3.1 Az anyanyelvi kommunikációs nevelés.....	25
4.3.2 Értelmi fejlesztés és nevelés.....	29
4.3.3 IKT eszközök használata	31
5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	31
5.1 A játék.....	31
5.2 Munka jellegű tevékenységek.....	33
5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás.....	35
5.3.1 Művészeti nevelés	38
5.3.1.1 Verselés, mesélés	38
5.3.1.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	40
5.3.1.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	41
5.3.2 Mozgás	43
5.3.3 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés	45
5.3.3.1 A környezet megismerésére nevelés	47
5.3.3.2 A matematikai nevelés.....	47
6. INTEGRÁCIÓ, KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ GYERMEKEK	48
6.1 Részképesség-zavarok.....	48
6.2 Sajátos nevelési igényű gyermek.....	50
6.2.1 Sérülés specifikus feladatok szakfejlesztéssel	51
6.2.1.1 Magatartászavaros gyermek.....	51
6.2.1.2 Mozgásban akadályozott gyermek.....	52
6.2.1.3 Látássérült gyermek.....	52
6.2.1.4 Hallássérült gyermek	52
6.2.1.5 Enyhe értelmi fogyatékos gyermek	52
6.2.1.6 Akadályozott beszédfejlődésű gyermek.....	53
6.2.1.7 Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek	53
6.2.2 Az integrált óvodai nevelés előnyei	53
6.3 A nemzetiségi feladatok.....	54
6.4 Migráció.....	55
6.5 Tehetséggondozás - kiemelten tehetséges gyermekek nevelése.....	56
7. GYERMEKVÉDELEMI FELADATOK.....	58
8. AZ ÓVODÁBA LÉPÉS, ISKOLÁBA LÉPÉS FELTÉTELEI	61

9. PEDAGÓGIAI DOKUMENTÁCIÓ.....	63
10. ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉSEK.....	65
11. NYILVÁNOSSÁG BIZTOSÍTÁSA	66
12. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	66
13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	68
MELLÉKLETEK.....	69
1. számú melléklet	69
2. számú melléklet	71
3. számú melléklet	73
4. számú melléklet	75
5. számú melléklet	77

FOGALOMTÁR

Sorszám	Fogalom / rövidítés	Meghatározás
1.	Akadályoztatás	3 munkanapot meg nem haladó szabadság vagy betegség esete.
2.	Alapító okirat	A fenntartó által az Intézmény alapítását létrehozó és többször módosított hivatalos irat.
3.	Áht.	Államháztartási törvény
4.	Intézmény, Összevont óvoda	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Rákospalotai Összevont Óvoda
5.	GDPR	GDPR rendelet - EU Parlament és Tanács 2016/679. sz. rendelet a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (általános adatvédelmi rendelet)
6.	HACCP	Élelmiszerbiztonsági rendszer
7.	Kjt	Közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény
8.	MT	Munka Törvénykönyve
9.	NIF	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Népegészségügyi és Intézmény Felügyeleti Főosztály
10.	Nkt	Nemzeti köznevelésről szóló törvény
11.	GMK	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Gazdasági Működtetési Központ
12.	SzMSz	Szervezeti és Működési Szabályzat
13.	Tagintézmény	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat Rákospalotai Összevont Óvoda tagóvodái
14.	Tagintézményvezetők	Tagóvoda-vezetők
15.	Távollét	3 munkanapot meghaladó szabadság, vagy tartós betegség esete
16.	Önkormányzat, fenntartó	Budapest Főváros XV. kerületi Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzat

„Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi, csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”

- Varga Domokos -

Programunkban a közös értékek megfogalmazása egységet teremt pedagógiai szemléletünkben. Az egyes tagóvodák helyi sajátosságaiból adódó egyéni arculat megjelenítése színesebbé, változatosabbá teszi intézményünk egészét.

A XV. kerület tervszerű és tudatos oktatáspolitikája eredményeként jól működő intézményhálózatban a szülői igényeket kielégítő, kiszámítható és tervezhető minőségi közszolgáltatás valósul meg.

1. Helyzetkép

1.1 Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Rákospalotai Összevont Óvoda

Címe: 1151. Budapest, Szövőgyár utca 24. Telefon/fax: 36 (1) 306-31-74

E-mail: szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

Az intézmény fenntartója: Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

Címe: 1151. Budapest, Bocskai u. 1-3

Ingyenesen igénybe vehető szolgáltatások:

- a gyerekek óvodai nevelése, a gyerekek napközbeni ellátása,
- óvodai foglalkozások,
- logopédiai,- megelőző foglalkozások,
- a sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztató foglalkozásai /utazó gyógypedagógusok által/,
- az óvoda létesítményeinek és eszközeinek használata a fenti szolgáltatások igénybevételéhez.

A Rákospalotai Összevont Óvoda tiszteletben tartja a szülőknek azt a jogát, hogy gyermekük vallási és világnézeti meggyőződésüknek megfelelő nevelésben részesülhessenek. Egyházi jogi személy a hit- és vallásoktatást az óvodában a szülők igénye alapján szervezheti, elkülönülve az óvodai foglalkozásoktól, az óvodai életrendet figyelembe véve.

Egyéb szolgáltatások:

Az óvodát fenntartó önkormányzat – évenként döntést hozva, meghatározott módon – többféle, a XV. kerületi Önkormányzat által finanszírozott közművelődési **pályázat** alapján a felhasználók számára térítésmentes lehetőséget biztosít a gyermekek fejlődésének további elősegítése érdekében:

- Kirándulások, színház - és, múzeum látogatások, valamint kültéri programok szervezése.
- Az egészséges életmód, az edzettség elősegítése érdekében biztosított sporttevékenységek felkínálása a kerületünkben működő sportlétesítményekben.

1.2 A Rákospalotai Összevont Óvoda bemutatása

Az intézmény neve: Budapest, Főváros XV. kerületi Önkormányzat Rákospalotai Összevont Óvoda

Székhelye: 1151. Budapest, Szövőgyár utca 24.

Tagintézmények: Rákospalotai Összevont Óvoda

1. Szövőgyár utcai tagóvoda, 1151. Budapest, Szövőgyár utca 24.
2. Régi Fóti úti Tagóvoda, 1151. Budapest, Régi Fóti út 14.

3. Vácrátót téri Tagóvoda, 1151. Budapest, Vácrátót tér 4-12.
4. Klapka utcai Tagóvoda, 1152. Budapest, Klapka György utca 27.
5. Mozdonyvezető utcai Tagóvoda, 1151. Mozdonyvezető utca 3-5.

Az óvodai nevelés a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló foglalkozások keretében folyik. A tagóvodák sajátos arculatának bemutatását a Pedagógiai Program 1. sz. melléklete tartalmazza.

A rászoruló családok számára a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény mellett a jövedelemtől függő mértékben lehetőség van önkormányzati támogatás igénybevételére.

A Rákospalotai Összevont Óvoda tagóvodáiban a működési feltételek biztosítottak. Az épületek felújítása, korszerűsítése, karbantartása, állagmegóvása folyamatos, amelyhez hozzájárulnak az eredményes kerületi, fővárosi és EU-s pályázati források is.

2. Gyermekkép, óvodakép

2.1 Nevelésfilozófiánk

A gyermeki személyiség kibontakoztatására, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítésére törekszünk, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést az óvodai neveléshez. Tiszteletben tartjuk a gyermekeket megillető jogokat.

Nevelésfilozófiánkat meghatározza az a szemlélet, hogy a gyermek nevelése a család joga és kötelessége, melyben az óvoda sajátos eszközeivel kiegészítő szerepet tölt be. Óvodai nevelésünk a hazai óvodai neveléstörténet hagyományaira támaszkodik.

Pedagógiai hitvallásunkban a fejlődés alapja a féltő, óvó, gondoskodó szeretet, stabil biztonság, differenciált, személyre szóló bánásmód. Az óvodás gyermek alapvető tevékenysége a játék, élményeit, tapasztalatait ezen keresztül éli meg, általa fejlődnek képességei, bővülnek ismeretei. Az óvodában komplex nevelés folyik, építünk a gyermeki aktivitásra, kíváncsiságra, kreativitásra. A társadalmi együttélés normáinak alapjait rakjuk le sokszínű együttes tevékenységekkel és követhető viselkedésmintákkal.

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelmekben gazdag környezetben az egyéni érdeklődésre alapozva támogatjuk a gyermekek fejlődését. Arra törekszünk, hogy a gyermekek egyéni készségei, képességei kibontakozhassanak, érzelmileg, erkölcsileg és értelmileg gazdagodjanak. A sokféleség gazdagítja a közösséget, az inkluzív-, az integrált-, a multikulturális nevelést támogató szemléletet képviseljük.

2.2 Gyermekképünk

A kisgyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti

hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a kisgyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Az óvodáskorú gyermek aktív befogadója a világnak. Kíváncsi, érdeklődő az őt körülvevő világ és a társai iránt. Felfedez, kérdez – felel, megfigyel, kipróbál, és folyamatosan tapasztal.

2.3 Óvodaképünk

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig. Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő,
- szociális,
- nevelő-személyiségfejlesztő.

Az óvoda funkciói teljesítésével segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését. Pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

Az óvodai nevelés gyermekközpontú.

Gondoskodunk:

- az egészséges fejlődéshez és fejlesztéshez szükséges tárgyi és személyi környezetről,
- a gyermeki szükségletek kielégítéséről,
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről,
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról,
- a gyermek személyiségfejlődését, életkor specifikus és egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását segítő pedagógiai hatások, műveltségterületek közvetítéséről.

2.4 Pedagógiai elveink

- A gyermekek mindenekfelett álló érdekét képviseljük,
- A gyermeki személyiség iránt tiszteletet, bizalmat, elfogadást, szeretetet és megbecsülést tanúsítunk, biztosítjuk a különleges védelmet és gondoskodást, a különbözőség elfogadását,
- A gyermeket a béke, az emberi méltóság, a türelmesség, a szabadság, az egyenlőség, a szolidaritás szellemében neveljük,
- A hátrányos megkülönböztetés minden formáját elutasítjuk,
- Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásokat a gyermek személyiségéhez igazítjuk,

- Elkötelezettséget, igényességet, kulturált stílust képviselünk és várunk el minden munkatársunktól,
- Korrekt, partneri együttműködésre törekszünk a szülőkkel, a nevelésben résztvevőkkel.

2.5 Nevelési célunk

Óvodai nevelésünk célja az óvodáskorú gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- A sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztés, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális érettség elérésének támogatása,
- Az egészséges életvitellel és a környezettudatossággal összefüggő magatartás megalapozása a gyermekekben,
- A kiemelt figyelmet igénylő: lassabban fejlődő, lemaradó, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megsegítése,
- Beilleszkedési, magatartási és tanulási zavarral küzdő, speciális nevelési igényű gyermekek fejlesztése, integrált nevelése, esélyegyenlőségük biztosítása,
- Kiemelkedő képességű gyermekek speciális szükségleteinek megismerése,
- A tehetség kibontakozásának elősegítése,
- A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok védelme.

2.6 Egészségnevelési és környezeti nevelési elveink

- **Testi – lelki egészség megőrzése:** Távlati célunk: annak tudatosítása, hogy az egészség érték, tenni kell érte.
- **Társas készségek fejlesztése:** Távlati célunk: gyermekeinkben a társas környezetükre és önmagukra irányuló helyes, cselekvésre és aktivitásra készítő érzelmek kialakítása; a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok megfelelő kezelésére irányuló tapasztalatok elsajátítása.
- **Rendszerszemléletre nevelés:** Távlati célunk: képessé tenni a gyermekeket arra, hogy a megszerzett, ismereteiket össze tudják kapcsolni az életben tapasztalt valós dolgokkal, lássák meg a problémákat és az azok közötti összefüggéseket, keressenek választ, megoldást azokra.
- **A természet és társadalom harmóniájának megismerése:** Távlati célunk: a természet, az épített és társadalmi környezet (benne az ember) harmóniájának megőrzését szolgáló szokásrendszer (értelmi, érzelmi, erkölcsi, esztétikai) megalapozása.

- **Fenntarthatóság:** Távlati célunk: a jövőre, fenntarthatóságra irányuló személyes attitűdök, a szűkebb és tágabb környezetért felelős, aktív, együttműködésre alapozott magatartásformák kialakítása.
- **Hitelesség:** Célunk és feladatunk: az intézmény minden dolgozója személyes magatartásával törekedjen a komplex testi – lelki – szociális értékek megteremtésére és azok védelmére.

3. Az óvodai élet megszervezésének elvei

3.1 Személyi feltételek

A Pedagógiai Programunkban megfogalmazott célok és feladatok, a jogszabályban előírt személyi feltételek biztosításával megvalósíthatók.

Az óvodában, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelőmunka kulcs-szereplőjének az óvodapedagógust tekintjük, jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus (és valamennyi segítő munkatársa) modellt, mintát jelent a gyermekek számára; személyisége az elfogadó és szeretetteljes, támogató attitűdön alapszik.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.

Alapvető elvárásaink az óvodával jogviszonyban álló alkalmazottak felé:

- a munkaköri leírásban foglaltakat maradéktalanul teljesítse,
- az intézmény etikai kódexének megfelelő magatartást tanúsítson,
- személyiségjegyeivel és külső ápoltságával és megjelenésével a gyermekintézmény értékrendjét képviselje,
- a Pedagógiai Programunk szellemiségét képviselje,
- rendelkezzen nyitottsággal és toleranciával a különbözőségek elfogadására,
- legyen képessége és hajlandósága az összehangolt, tudatos munkára.

Elvárásaink az óvodapedagógusok felé:

- rendelkezzen a hatályos jogszabály által előírt szakirányú végzettséggel,
- az óvodapedagógiára vonatkozó szakmai ismeretek, a nevelőtestület jogköréhez tartozó intézményi dokumentumok, belső szabályzatok ismerete,
- folyamatos önképzési igény jellemezze,
- legyen képes a különböző szakmai ismeretek anyagát összekapcsoló, harmonizáló pedagógiai módszerek alkalmazására,
- az előírt dokumentációkat (Pedagógiai Programban előírt, Rákospalotai Összevont Óvoda által szabályozott, és a tagóvodai plusz megállapodások szerinti) megfelelő szakmaisággal vezesse,
- nevelői alkalmasságát jellemezze: jó kapcsolatteremtő képesség, empátia, kedves nyílt személyiség, jó szervezőképesség,
- legyen elhivatott a pedagógus pálya felé.

3.2 Tárgyi feltételek

A program végrehajtásához szükséges, a nevelőmunkát segítő eszközök, felszerelések

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon alakítjuk ki, hogy a gyermekek biztonságát, kényelmét szolgálja, megfelelően testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését fejlődését, valamint, hogy lehetővé tegye a mozgás- és játékgigényük kielégítését. A gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vesszük körül. Egyidejűleg megfelelő munkakörnyezetet biztosítunk az óvodapedagógusoknak, az óvodai munkatársaknak, lehetőséget teremtünk a szülők fogadására.

Célunk: Pedagógiai programunk megvalósításához a tárgyi, környezeti feltételek megfelelőségének elérése.

Feladatunk

- korszerű, az európai normáknak megfelelő minőségű eszközök beszerzése,
- a játék és egyéb fejlesztő eszközök kiválasztásánál a tudatos, életkornak megfelelő képességfejlesztés szempontjainak érvényesítése,
- az inkluzív neveléshez szükséges speciális kötelező eszközök beszerzése,
- az elhasználdott eszközök, berendezési tárgyak folyamatos cseréje, baleset és munkavédelmi szempontból évenkénti felülvizsgálata, a szükséges intézkedések megtétele,
- a gyermekek által használt eszközök, berendezési tárgyak könnyen elérhető, biztonságot nem veszélyeztető elhelyezése,
- a gyermekek IKT kompetenciáinak fejlesztéséhez a megfelelő eszközök beszerzése.

A programunk megvalósításához szükséges tárgyi erőforrások biztosításában, beszerzésében a következő **alapelveket érvényesítjük:**

- az eszközök feleljenek meg a minőségügyi szabványnak,
- a gyermekbútorok alkalmazkodjanak a gyermekek testméretéhez,
- a játékeszközök beszerzésénél elsődleges szempont a minőség, a balesetmentesség biztosítása

Környezeti tényezők biztosítása

A Rákospalotai Összevont Óvoda intézményei rendelkeznek a 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet 2. sz. mellékletében meghatározott minimális eszköz és felszerelésjegyzékben előírtakkal. Ez alól kivételt képez az integrációs nevelés tárgyi szükségletei, melyek folyamatos beszerzése, fejlesztése a sérülés típusának megfelelően történik. Állandó feladatunk. az eszközök karbantartása, az elhasználdottak pótlása.

3.3 Az óvodai élet megszervezése

A Rákospalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programja megvalósítható életkor szerint szervezett és osztatlan csoportban egyaránt.

A nevelésünk alapja a közös pedagógiai programunk, amely a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével. A gyermek egészséges, tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a heti rend biztosítja a feltételeket. A fejlesztés feladatai megfelelő időtartamú, párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A tagóvodák óvodapedagógusai hagyományaikra, eddigi bevált gyakorlatukra építve választják ki a számukra megfelelő szervezeti és időkeretet a fenti szempontok figyelembevételével.

Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus és a gondozásban is résztvevő - nevelőmunkát segítő - munkatársak, ebben a folyamatban is nevelik, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, egyúttal segítik önállóságuk fejlődését.

3.3.1 Heti rend

A heti rend elsősorban az óvodapedagógust segíti abban, hogy nevelőmunkáját a folyamatosság, a rendszeresség, a tudatosság és a fokozatosság elve szerint végezhesse.

- a ciklusokban a tartalmi egység elvei alapján, komplex módon jelenítjük meg a tevékenységi formákat,
- naponta lehetőséget teremtünk az éneklésre, vizuális tevékenységre, verselésre, mesélésre a választhatóság elve szerint,
- a gyermekeknek naponta biztosítjuk a szervezett játékos mozgást az életkori és egyéni sajátosságokhoz igazítva (lehetőleg a szabadban), kihasználjuk a fenntartó által felkínált rendszeres, térítésmentes sportolási lehetőségeket (úszás, labdás torna, testtartást javító torna),
- heti egy-két alkalommal minden csoportban szervezett mozgást tervezünk (tornateremben, vagy udvaron),
- a gyermekeknek lehetőséget adunk arra, hogy a megkezdett témát, tevékenységet kedvük szerint folytathassák a nap, a hét folyamán.

3.3.2 Napirend

A napirend biztosítja a gyermek gazdag, változatos tevékenységét, az aktív és passzív pihenés életkornak és egyéni szükségletének megfelelő váltakozását. A közel azonos időpontban, rendszeresen visszatérő, ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek. A napirendet a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez igazítjuk, valamint figyelembe vesszük a helyi szokásokat, igényeket.

- a napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítását szem előtt tartjuk,
- a napirend rugalmassága lehetővé teszi az előre nem tervezett események beillesztését is,

- a napirendben kitüntetett helyet foglal el a gyermek legfőbb tevékenysége, alapvető szükséglete: a játék, melynek elsődlegességét az összefüggő játékidővel biztosítjuk,
- a napirendet áthatja a gyermek folyamatos, testi-lelki szükségletei szerinti gondozása,
- a napirendben alkalmazkodunk az évszakokhoz, hogy a természeti hatások is szolgálják a gyermek fejlődését,
- a pihenés előtti mesét, a szervezett játékos mozgást a napirendben tervezzük.

3.4. Az óvoda kapcsolatrendszer

Nevelőmunkánkban a gyermekek személyiségfejlődését folyamatnak tekintjük, melyben az óvodába lépést megelőző és az azt követő időszak egyaránt fontos szerepet tölt be.

Az óvodát szociális és nevelési funkciója összekapcsolja a családdal, és azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Célunk:

A partnerekkel való folyamatos, korrekt együttműködés.

Feladatunk:

A partnerkapcsolatok tervszerű működtetése.

Sikerkritérium:

Célunkat akkor érjük el, ha:

- partnereinkkel az együttműködés a tervezettnél megfelelően működik,
- az együttműködés alapelvei érvényesülnek,
- a partneri elégedettségi mutatók pozitívak

3.4.1 Az óvoda és a család kapcsolata

Minden óvodás gyermek fejlesztésének alapja a gyermek személyiségállapotának megismerése. A személyiség fejlődésének támogatásához törekszünk a szülők, nevelésben közreműködők nevelési szokásait, elvárásait megismerni, és az együttműködés érdekében egyeztetni nevelési céljainkat, feladatainkat.

Célunk:

A családi nevelés erősítése, a család és az óvoda együttműködésének elősegítése a gyermekek összehangolt nevelése érdekében. Korrekt, kölcsönös bizalom, kölcsönös segítségnyújtás kialakítása és fenntartása, az óvoda pozitív szerepének

kialakítása, a szülők megnyerése a közös nevelés érdekében. Az óvodakezdéstől az óvoda befejezéséig különböző szintű kapcsolattartási, tájékoztatási formák működtetése, melyeken keresztül a **szülők betekintést nyerhetnek, tapasztalatot szerezhhetnek és meggyőződhetnek** az óvoda környezeti jellemzőiről, pedagógiai tevékenységéről, a gyermekcsoportok életéről és gyermekeik fejlődéséről.

Az együttműködés alapelvei

- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, az óvoda kiegészítő, segítő szerepet tölt be,
- az együttműködést jó partnerkapcsolatban valósítjuk meg,
- figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait,
- az együttműködés, a segítségnyújtás módját a családokhoz illesztjük,
- az együttnevelésben a kezdeményező, elfogadó szerepet vállaljuk fel,
- a szülők kéréseit, javaslatait igényeljük, megfontoljuk,
- biztosítjuk a családi és az óvodai élet közötti folyamatosságot, az átmenetet,
- a kapcsolatfelvétel és -tartás legmegfelelőbb módját családonként keressük meg,
- megértő, bizalmat ébresztő magatartással kezdeményezünk kapcsolatot minden családdal,
- a családdal kapcsolatos információkat diszkréten kezeljük.

Feladatunk:

- az óvoda nyitottságát biztosítjuk,
- a szülőket tájékoztatjuk arról, hogy a különböző szintű és tartalmú információhoz hogyan juthatnak hozzá (faliújságok, dokumentumok, honlapok),
- a szülőket megismertetjük azokkal a formákkal és lehetőségekkel
 - amelyekben saját gyerekükről,
 - a gyerekük csoportjáról,
 - az óvoda életéről, tartalmi munkájáról kaphatnak tájékoztatást.

Arra törekszünk, hogy az óvodába lépéstől az óvoda befejezéséig a kapcsolattartást jellemezze

- az együttműködési készség,
 - a kölcsönösség,
 - a tisztelet,
 - az odafigyelés, nyitottság,
 - a korrekt partneri viszony.
- A kapcsolattartási formákat, lehetőségeket megismertetjük a szülőkkel.

A fejlesztés lehetőségei:

- szülők bizalmának elnyerése magas szintű szakmaisággal, emberséggel,
- a szülők megfelelő motiválása az együttműködési formák működtetésére,
- a különböző kapcsolattartási formák eredményességi, részvételi mutatói alapján megerősítés vagy változtatás,

- a gyermekek fejlődésével kapcsolatos tájékoztatás rendszeres, objektív, szakmailag megalapozott, dokumentumokkal alátámasztott alkalmazása,
- a szülők véleményeinek, igényeinek évenkénti megismerésével, felmérésével a kapcsolattartás ésszerű és működőképes változtatása, fejlesztése,
- az óvoda részéről megnyilvánuló nyitottsággal a szülők jogos kérésének figyelembe vétele.

Az együttműködés formái

A szülők folyamatos, reális, rendszeres tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről, óvodai életéről.

- A gyermekek óvodába kerülése előtt családlátogatást kezdeményezünk, valamint ismerkedési lehetőséget szervezünk az óvodában. Mindkét együttműködési formát a tájékozódás és az ismerkedés fontos eszközének tekintjük.
- A szülőtől való elválás megkönnyítése érdekében a „szülő beszoktatást” szorgalmazzuk,
- Naponkénti párbeszéd - rövid ideig tart, de alkalmat adunk a szülőknek betekinteni a gyermekcsoport életébe, naprakész információkkal szolgálunk.
- Szülő jelenléte a csoportban: főként az átmeneti, „befogadási” időszakban alkalmazzuk, de esetenként célzottan, megbeszélte időpontban megfigyelheti gyermekét a közösségben akár szülői, akár óvodapedagógusi kezdeményezésre.
- Minden évben lehetőséget adunk a szülők számára, hogy, nyílt napon betekintést nyerjenek gyermekük óvodai életébe.
- Fogadóórán a „négy szemközt” beszélgetés, a közös megoldáskeresés lehetőségét teremtjük meg, korrekt tájékoztatást adunk a gyermekek fejlődéséről.
- Szülői értekezleten alkalmat adunk arra, hogy a szülők megismerkedhessenek az óvoda célkitűzéseivel, s az általánosan érdeklődésre számot tartó témákban eszmecsere alakuljon ki.
- Egyes programok, ünnepélyek, az ezzel összefüggő „munka és játszó délutánok” szervezésével szintén az óvoda és a szülők együttműködését erősítjük.
- A szülői közösség a választott tagjai által képviseli a szülők jogait, érdekeit, véleményét a törvényben meghatározott módon és esetekben. Elnökük a szülői képviselőket biztosítja a Rákospalotai Összevont Óvoda szintjén.

Az óvoda és a család együttműködése eredményes, ha

- a szülők és az óvoda értékrendje közel azonos, és együttműködő partnerként támogatják a gyermek fejlődését,
- aktívan részt vesznek az óvoda közösségformáló rendezvényein,
- részt vesznek az óvodapedagógus által kezdeményezett fórumokon (pl. szülői értekezletek, csoportra vonatkozó tervek ismertetése, stb.),

- a szülők és a pedagógusok kapcsolatára jellemző a konstruktív együttműködés.

3.4.2 Kapcsolat a társintézményekkel

3.4.2.1 Óvodánk kapcsolatai más óvodákkal

Kölcsönös tapasztalatcserékre, látogatásokra törekszünk más óvodákkal, hogy megismerjük nevelési programjukat, és a különböző nevelési módszerek megvalósításának módjait, **jó gyakorlatait. Konkrét megvalósítási gyakorlatát az éves munkaterv tartalmazza.**

Az óvoda a Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és - lehetőségei szerint - szakmai kapcsolatot tart fenn, ennek részletes formáját a mindenkori nevelési év munkaterve tartalmazza.

Internetes kommunikáció lehetséges formái:

- Virtuális szakmai oktatási térben szakmai kapcsolat kialakítása
- Szakmai tudásmegosztás internet adta különböző formáinak kihasználásával (pl e-mail, skype,)
- Amennyiben pályázati forrás áll rendelkezésre és a fenntartóra többletkötelezettséget nem ró, szakmai tanulmányút szervezése **külhoni magyar óvodákba és külhoni óvodák fogadása.**

3.4.2.2 Kapcsolat a bölcsődéssel

Az együttműködés alapelvei:

- elősegítjük a bölcsődéből érkező gyermekek számára is az érzelmi biztonságuk megteremtését,
- fokozatos ismerkedéssel igyekszünk az átmenetet zökkenőmentessé tenni,
- kölcsönös nyitottságra törekszünk.

Az együttműködés formái:

- kezdeményezzük a két intézmény egymással szembeni elvárásainak megismerését, közelítését,
- meglátogatjuk a körzethez tartozó bölcsődében a gyerekeket, gondozónőket,
- lehetőséget teremtünk a környező bölcsődék számára, hogy a gondozónők betekintést nyerjenek az óvodai életbe, s hogy személyesen is megismerkedhessenek a leendő kiscsoportos óvodapedagógusokkal,
- lehetővé tesszük a bölcsődés gyermekek számára is, hogy társaikkal/szüleikkel belátogathassanak az óvodába, találkozhassanak leendő óvodapedagógusaikkal, ismerkedhessenek az óvodai környezettel.

3.4.2.3 Kapcsolat az iskolával

Az együttműködés alapelvei:

- zavartalan átmenetre törekszünk,
- a kölcsönös nyitottságot szorgalmazzuk,
- az együttműködésben hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra.

Az együttműködés formái:

- tájékozódunk a közeli iskolák pedagógiai programjáról, nevelési alapelveiről, követelményeiről (első osztály),
- lehetőséget teremtünk a betekintésre az iskolák számára az óvodai életbe, Pedagógiai Programunkba,
- lehetőséget teremtünk a leendő tanítók számára nagycsoportos óvodásaink megismerésére, s hogy a gyerekek még óvodai környezetükben ismerkedhessenek a tanítókkal,
- lehetővé tesszük az iskolák számára a bemutatkozást a szülőknek készített szóróanyag közzétételével,
- megszervezzük az iskolába lépés évében óvodásaink számára az iskolai tanóra látogatást,
- igényeljük az iskolától a visszajelzést volt óvodásaink beilleszkedéséről, tanulmányi eredményeiről.

3.4.2.4 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel

Az együttműködés alapelvei:

- a közművelődési intézmények (könyvtár, művelődési ház, bábszínház) sajátos lehetőségeit tudatosan használjuk fel a nevelőmunkánkban,
- a kínálatból úgy válogatunk, hogy választásunk a nevelési feladatok sokoldalú megoldását segítse elő.

Az együttműködés tartalma:

- lehetőséget teremtünk arra, hogy a közeli művelődési házak gyermek és családi programjairól tájékozódhassanak intézményünkben a szülők, néhány óvodás programra látogatást szervezünk,
- színházi élményhez az óvoda épületében szervezett, és színházlátogatások alkalmával juttatjuk a gyermekeket.

3.4.2.5 Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel, a XV. kerületi Önkormányzat Népjóléti és Intézményfelügyeleti Főosztállyal

A kapcsolat intenzitását, rendszerességét elsősorban a törvényi szabályozások, ill. a fenntartói rendelkezések határozzák meg.

A kapcsolattartás elvei:

- az óvodában a gyermekek orvoshoz, védőnőhöz fűződő viszonyát pozitív attitűd erősítésével segítjük (rendszeres találkozás, barátságos légkör, az egészségügyi problémák tapintatos kezelése)
- az esélyegyenlőség érvényesítése érdekében a védőnői hálózattal és a szociális osztály munkatársaival szoros együttműködés kialakítása a

hátrányos helyzetű, valamint halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekeinek korai (3 éves kortól) óvodáztatásáért.

A kapcsolattartás formái:

- hátrányos helyzetű családok életminőségének folyamatos figyelemmel kísérése kölcsönös tájékoztatással (védőnő, gyermekvédelmi felelős),
- a gyermekek rendszeres egészségügyi vizsgálatáról a gyermekorvos, ill. a védőnő gondoskodik, melynek helyéről, idejéről a védőnő informálja a szülőket a tagóvodák központi faliújságán, ill. a számukra szabályozott módon (hatályos EÜM rendelet alapján),
- a különböző egészségügyi intézményekbe (gyermekorvosi rendelő, gyermekfogászat) csak ismerkedési céllal látogatnak el a gyerekek.

3.4.2.6 Kapcsolat a közoktatás-irányítással és a szakmai szolgáltató szervezetekkel

Az együttműködés intézményei:

- Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat, Polgármesteri Hivatal,
- SNI-s gyermekek egyéni fejlesztéséhez szükséges speciális intézmények,
- Fióka Gyermejjóléti Szolgálat,
- Pedagógiai Szakmai és Szolgáltatási Központ,
- Óvoda orvos,
- Védőnő,
- Beszédvizsgáló és Rehabilitációs Központ,
- Tanulási Képességeket Vizsgáló Intézet.

Az együttműködés alapelvei:

- A gyermek mindenekfelett álló érdekét képviseljük.
- Intézményeink zavartalan működése érdekében korrekt, a szükséges kompromisszumok megkötésére kész, az alapvető célkitűzéseinket segítő együttműködésre törekszünk,
- hangsúlyt fektetünk a kölcsönös bizalomra alapuló rendszeres kapcsolattartásra,
- igényeljük a naprakész információk áramlását, törekszünk azok megszerzésére,
- igényeljük a kerületi szakmai szolgáltatásokat (utazó gyógypedagógus, logopédus, pszichológus, stb.).

Az együttműködés akkor eredményes, ha az óvodapedagógusok, a tagintézmény vezetői, az intézményvezető, a fenntartó, az egészségügyi dolgozók, a szakmai és szakszolgálatok az óvodai nevelés eredményessége, a gyermekek sikeres életútjának megalapozása és támogatása érdekében együtt munkálkodnak.

4. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

1. Az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása,

2. Az érzelmi, az erkölcsi és közösségi nevelés,
3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

4.1 Az egészséges életmód alakítása magába foglalja

- a szomatikus,
- a mentális,
- és a szociális nevelést.

Célunk

- Kiegyensúlyozott, egészséges gyermekek nevelése,
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a betegség megelőzés és az egészségmegőrzés, szokásainak alakítása, belső igényé fejlesztése,
- Távlati célunk, hogy felnőtt életükben váljanak képessé egészséges, harmonikus életvitel kialakítására, életmódjukra vonatkozóan helyes döntések meghozatalára, konfliktusaik, problémáik megfelelő kezelésére.

Feladatunk

- a gyermekek szükségleteinek kielégítése, egészségük, testi, lelki, mentálhigiéniai és szociális fejlődésük elősegítése,
- hiteles, követésre méltó, modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása (pl. személyi és környezet higiénia, pozitív személyiségjegyek, egészséges életvitel, kulturált beszéd és viselkedés stílus, stb.),
- az egészséges életvitel igényének kialakítása, fejlesztése, az egészséges életmód, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges stressz mentes, biztonságos környezet megteremtése,
- a gyermekek környezetében csak annyi tisztítószer és egyéb vegyszer alkalmazása, amennyi feltétlen szükséges,
- környezetbarát tisztítószeres előtérbe helyezése a környezetre káros vegyszerekkel szemben,
- egészségpropaganda alkalmazása (a szülők körében is), az „egészségesebb” választásra való törekvés képességének fejlesztése,
- a gyermekek harmonikus, összerendezett mozgásfejlődésének elősegítése,
- rendszeres, játékos tevékenységek szervezésével az egészségmegőrzés, az egészségvédelem biztosítása, a gyermekek életkori és egyéni adottságaihoz igazodó optimális edzettség elérése,
- a speciális igényű gyerekek korrekciós testi, lelki nevelési feladatainak ellátása, a fejlődéshez szükséges feltételek megteremtése (speciális szakemberekkel, a szülőkkel együttműködve),
- balesetek megelőzésére, a környezeti veszélyek felismerésére történő nevelés (képességek kialakítása, pl. esés, testi épség védelmére szoktatás).

- **Tisztálkodás**, WC-használat, kézmosás, törülközés, fésülködés, **fogápolás helyes, rendszeres végzésére nevelés** az egészség megóvása érdekében történik, az intimitás tiszteletben tartásával és a nemi identitás figyelembevételével.

A környezeti (tárgyi és személyi) feltételek folyamatos javításával törekszünk az egészséges és biztonságos környezet megvalósítására. A csoportszoba berendezésénél ügyelünk arra, hogy elegendő természetes (ha szükséges mesterséges) fény áradjon a szobába, a fényvédő függönyök elhelyezése tegye lehetővé a szabad kilátást a „külvilágba”. A bútorok mennyisége ne akadályozza a gyermekeket a közlekedésben, mozgásban, mérete alkalmazkodjon a gyermekek szükségleteihez, többségük mobilizálható legyen. Az alkalmazott dekoráció a gyermekek látókörébe essen, esztétikája formálja ízlésvilágukat.

A gyermekek igényeinek, a családból vagy a bölcsődéből hozott szokásainak ismerete a nevelésünk alapját képezi. Erősítjük, alakítjuk azokat a pozitív beállítódásokat, magatartásformákat, szokásokat, amelyek a kisgyermekek egészségi állapotát javítják.

A feltételekhez alakított napi- és heti rend, a biztonságot és rendszert nyújtó életritmus kereteinek alakítása a gyermekek egészséges fejlődését szolgálja.

A gyermekek alapvető szükségleteinek kielégítésére, az igényes gondozására hangsúlyt fektetünk. Megismertetjük és gyakoroltatjuk az egészségvédő szokásokat, különös tekintettel a személyi higiénés szokásokra, ennek eredményeként képessé válnak szükségleteik önálló kielégítésére.

Az önállóságot a fokozatosság és az egyéni bánásmód elvének megfelelően a bemutatás, gyakoroltatás, segítségnyújtás, ellenőrzés és értékelés módszereivel érjük el. A gyerekek tevékenységeit úgy szervezzük, hogy érvényesüljön a folyamatosság, és a várakozási idő a lehető legkevesebb legyen.

Az időjárásnak megfelelő réteges öltözködés, a kényelmes ruházat, a csoportban használatos, a sarkakat is tartó váltócipő a gyermekek egészségét védi, ehhez a szülők együttműködését igényeljük. A gyermekek ruháját jellel, névvel ellátott öltözőfiókban/szekrényben tároljuk.

A gyerekek ízlésében, étvágyában, táplálkozási szokásaiban megjelenő egyéni különbségeket a szülők segítségével megismerjük. Az ételek elfogyasztását nem kényszerítjük, de tapintatosan ösztönözzük a gyerekeket a megkóstolására. Az étvágyra pozitív hatása van a kellemes hangulatnak, az esztétikus környezetnek. Táplálékallergiás gyermek részére szakorvosi javaslat alapján összeállított étkezést biztosítunk. A gyermekek számára az egész nap folyamán lehetővé tesszük az ivóvíz fogyasztását (szükségletüknek megfelelően) a csoportszobában és az udvaron egyaránt.

Óvodánkban a mindennapos működésben kiemelt figyelmet fordítunk a gyermekek, egészséghez, biztonsághoz való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, az egészséges életmód, a testápolás, **a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú**

ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásainak alakítására.

Megismertetjük és gyakoroltatjuk a kulturált étkezés szokásait: a tiszta étkezést, a mennyiség önálló megítélését, az evőeszközök megfelelő használatát, az udvariassági szokásokat. Ebéd után saját fogmosó eszközeikkel tisztítják fogait.

Gondoskodunk az életkorra jellemző, nagyfokú mozgásszükségletük kielégítésére szolgáló feltételekről (csoportban, tornaszobában, szabadban egyaránt). Fejlesztjük szép mozgásukat, testi képességeiket. A mozgáskoordináció fejlesztését segíti elő a mindennapos mozgás is. A gyerekek mozgásszükségletének kielégítéséről kedvezőtlen időjárás esetében is gondoskodunk. A szabad levegőn való tartózkodásra minden évszakban biztosítunk elegendő időt. A sokféle udvari eszköz és az óvodapedagógusok által kezdeményezett szervezett mozgásos játékok motiválnak az aktív mozgásra.

A napirendben az ebéd utáni pihenő nem jelent feltétlen alvást. A pihenés hangulati feltételeit is megteremtve (esztétikus rendben elhelyezett ágyak, pihenésre motiváló csendes, bensőséges hangulat) a kiszellőztetett csoportszobában a gyermekeknek altatómesét mondunk, vagy/és éneket dúdolunk. Ha igénylik, személyes tárgyaikkal pihennek le. Általában egy órai nyugodt pihenés után a nem alvó gyerekek csendes tevékenységet folytathatnak, lehetőség szerint felkelhetnek.

A cseppfertőzés megelőzésére gyakori szellőztetést, fokozott személyi és környezeti higiénia alkalmazunk. A betegségből visszatérő gyermeket különleges védelemmel óvjuk a visszaeséstől (megfelelő öltözet, fokozatos terhelés).

Ügyelünk arra, hogy a gyerekek leginkább a friss levegőn, kedvezőtlen időjárás esetén a zárt térben folyamatos levegőcsere biztosításával végezzék a mozgásos tevékenységeket. Fűtési időnyben a száraz levegő enyhítésére párologtatót használunk. Nyáron a gyermekek fejét sapkával védjük az erős napsugárzás ártalmaitól, magas faktorú fényvédelemmel ellátott naptej használatát szorgalmazzuk. A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges környezetet folyamatosan karban kell tartanunk.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére: a gyermek

- önállóan végzi személyes tisztálkodását,
- testi szükségletei kielégítését szükség esetén késleltetni tudja,
- önállóan öltözik, vetkőzik megfelelő sorrendben, korának megfelelő tempóban. Saját ruháját összehajtva elteszi a helyére,
- a kulturált étkezés szokásait gyakorolja,
- mozgása adottságának megfelelően harmonikus, összerendezett,
- ismeri és betartja a balesetvédelmi magatartásformákat,
- életkorának megfelelően edzett,

- és kontrollálunk, hogy a szokások alakításához elegendő helyet, időt és megfelelő eszközt biztosítsunk,
- magatartásunkkal helyes és követésre méltó modellt nyújtunk a gyerekeknek.
- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek önállóan, tisztálkodnak, **megfelelően és alaposan fogat** mosnak, fésűlködnek.
- Egészségtudatos magatartás kialakítása: zöldség-gyümölcsfogyasztás (a gyermekek kedvelik a zöldséget, gyümölcsöt).

Az érzelmi, az erkölcsi és az értékkorientált közösségi nevelés.

4.2 Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés megvalósítása

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségen belül az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkör vegye körül.

Célunk

- Szívesen kommunikáló, környezetében jól eligazodó, érzelmekben gazdag, segítőkész gyermekek nevelése, akik képesek a konfliktusok önálló kezelésére, a különbözőség elfogadására.
- Az önérvényesítő, énközpontú magatartástól a kezdeményező, kooperatív viselkedésig eljutó gyermekek nevelése.
- Optimista szemléletű, a természeti és közvetlen környezetét szerető, védő gyermekek nevelése.
- A gyermekeket körülvevő szűkebb és tágabb környezet megismertetése, a szülőföldhöz való kötődés megalapozása.
- Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz** való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
- **Feladatunk:**
- Már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások biztosítása.
- A gyermek erkölcsi és akaratí tulajdonságainak sokoldalú fejlődése érdekében (az óvodai élet komplex szervezésével) a szokás és normarendszer megalapozásának elősegítése.
- A közösen átélt pozitív érzelmekre és élményekre épülő, szeretetteljes, biztonságot sugárzó légkör megteremtése.
- Az együttjátzás, az együttműködés és együttdolgozás során a különböző szituációkban megjelenő viselkedési szokások folyamatos alakítása, gyakoroltatása.
- A gyermekekben a szociális érzékenység és az én- tudat kialakulásának segítése, valamint önkifejező és önérvényesítő törekvéseik támogatása.

- Lehetőség teremtése a gyermekek természetes társas szükségleteinek kielégítéséhez.
- A különbözőségek elfogadására, tiszteletére nevelés megvalósítása modell értékű, elfogadó, támaszt nyújtó óvodapedagógusi magatartással.
- A különböző szociokulturális helyzetű családokból érkező gyermekek fejlődésének, a változásoknak figyelemmel kísérése.
- Az átlagostól – pozitív vagy negatív irányban – eltérő képességű, illetve eltérő személyiségvonásokkal rendelkező, kiemelt figyelmet igénylő gyerekek szocializálódásának segítése (ha szükséges együttműködés a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel).
- Az interperszonális kapcsolatok (óvodapedagógus – gyermek, gyermek – dajka, gyermek – gyermek) kialakulásában a pozitív attitűd elősegítése.
- A felnőttekkel, társakkal való kapcsolatfelvétel igényének, a pozitív felnőtt - és társas kapcsolatok alakulásának erősítése.
- A társakért, a csoportért érzett felelősségtudat kialakítása.
- A gyermekek szemléletének alakítása, hogy képessé váljanak a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jó és szép, valamint a veszélyek felismerésre is.

Biztosítjuk a szűk és tágabb környezet sokoldalú, élményszintű megtapasztalásának lehetőségét. A bizalomra és elfogadásra épülő, szeretetteljes kapcsolatban fejlődnek a kisgyermek szociális érzelmei (együttérzés, segítőkészség, részvétel, bizalom, bánat átélése stb.) és kialakulhatnak erkölcsi érzései (igazságosság, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, felelősség érzésének megtapasztalása stb.).

A kortársak, az óvoda dolgozói jelzéseikkel, értékeléseikkel alakítják a gyermek önmagáról kialakított képét. Megtanulja megismerni önmagát, az együttélés, a társas élet szabályait. Alakítjuk a felnőttekkel szembeni viselkedésmódokat (udvariasság, előzékenység, figyelmesség). A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja és viselkedése.

Formáljuk és bővítjük a társakhoz fűződő kapcsolatok lehetőségeit, módjait (türelem, megértés, tapintat, segítőkészség, igazságosság).

Kialakítjuk, erősítjük a valahová, valakihez tartozás örömét (együttműködés, alá-, fölé-, mellérendeltségi viszony elfogadása, tolerancia).

Segítjük abban, hogy a gyermek, mint egyén megtalálja helyét a közösségben. Ösztönözzük a csoporttal való együttműködést, ugyanakkor, ha erre igénye van, egyedül is tevékenykedhet. A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb színtere a játék, a közösen végzett tevékenységek.

Igényeljük és támogatjuk a családok együttműködési szándékát. Lehetőséget biztosítunk a szülővel való együttlétre, a fokozatos elszakadásra.

A nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, érzékszervi, értelmi vagy mozgássérült, hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, valamint a kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek

(pszichológus, logopédus gyógypedagógus, konduktor stb.) közreműködését kérjük.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek:

- nyugodt, kiegyensúlyozott, harmonikus viselkedés jellemzi, nyitott és érzékeny a pozitív dolgok befogadására,
- képes felmérni a saját helyzetét a társai között, elfogadja mások kezdeményezését (esetenként a saját akaratát is képes alárendelni, késleltetni igényeinek teljesítését),
- ismeri és alkalmazza a csoport szokás- és szabályrendszerét, ezért képes az önálló helyzetmegoldásra, a konfliktusos helyzet megoldására viszonylag önállóan, szükség szerint a felnőtt segítségét kérve,
- igényli a közös tevékenységekben való részvételt,
- érti és alkalmazza az egyszerű metakommunikatív jelzéseket,
- elfogadja és megérti a sajátjától eltérő tulajdonságokkal bíró társak jelenlétét,
- viselkedésében fellelhetők az önfegyelem és udvariasság jelei,
- észreveszi és segíti rászoruló társait,
- ismeri és alkalmazza a kulturált udvariassági szokásokat a felnőttekkel és társaival.
- A gyermeknek életkorának és fejlettségének megfelelően vannak ismeretei a szűkebb és tágabb környezetéről amely **a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek**, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és **családhoz** való kötődés alapja.
- A gyermek rá tud csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

4.3 Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

4.3.1 Az anyanyelvi kommunikációs nevelés

Az anyanyelvi kommunikációs nevelés átfogja az óvodai nevelőmunka minden területét, ezért valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, fokozására, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére figyelmet fordítunk.

Önképzéssel és közművelődési lehetőségek felhasználásával fejlesztjük az anyanyelvi kultúránkat.

Felhívjuk a szülők figyelmét a beszélgetéseknek, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyermekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő – gyerek kapcsolatot erősítő hatására.

- Az óvodapedagógusok feladata az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása – beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabálykövetéssel.

- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, **meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve** tervezzük és szervezzük a mindennapi játékba integrált komplex tevékenységeket, melyben arra törekszünk, hogy a gyermekek sok érzékszervre ható és közvetlen tapasztalatszerzés útján jussanak új ismeretekhez továbbá a **gyermeknek változatos tevékenységeket végezzenek, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.**
- Feladatunk a gyermekek spontán és szervezett formában szerzett ismereteinek bővítése, rendszerbe foglalása.
- **Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk.**
- **Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére megfelelő figyelmet fordítunk.**
- **Az értelmi nevelésben további feladataink: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek - (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.**

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére

- Kialakul a gyermekek feladattudata, tudásvágya
- Képesek a tartós figyelemkoncentrációra
- Fogalmi gondolkodásuk kialakulóban van
- Teret adnak alkotó képzeletüknek, fantáziájuknak
- Mozgásuk összerendezetté, finommotorikájuk fejletté válik
- **Az értelmi képességük életkoruknak és egyéni fejlettségüknek megfelelően fejlődik (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás)**

Célunk

Bátran és helyesen, a magyar nyelv ritmusának, hangsúlyozásának, szabályainak megfelelően beszélő, érzelmeiket, gondolataikat kifejezni tudó gyermekek nevelése, akik megfelelő hangerővel, helyesen ejtett hangokkal beszélnek.

Feladatunk

- olyan biztonságos, elfogadó, szeretetteljes légkör megteremtése, ahol bátran elmondhatják a gyermekek a gondolataikat,

- nevelői tevékenységünk egészében – beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével), a kommunikáció különböző formáinak alkalmazásával – az anyanyelvi kifejezőképesség fejlesztése,
- az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés megvalósítása, mely során figyelmet fordítunk a gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének felkeltésére, fenntartására, megnyilvánulásai, kérdéseik támogatására, és a válaszok megfogalmazására,
- a természet és a társadalmi környezet jelzéseinek, nonverbális közléseinek észre véttetése, megismertetése,
- kérdések feltevésével a gyermekek gondolkodásának fejlesztése, párbeszédhelyzetek kialakítása,
- az óvodába lépéstől kezdve a gyerekek egyéni beszéd-sajátosságainak és beszédfejlődésének figyelemmel kísérése, szükség esetén szakmai kapcsolat tartása a logopédussal, fejlesztő pedagógussal,
- az idegen nyelvű gyermekek beszédfejlődésének hangsúlyozott segítése.

Gondozás

A gondozási feladatok végzése közben beszélgetünk a gyerekekkel. Bátorítjuk őket szükségleteik, kívánságaik szóbeli kifejezésére.

Megnevezzük a ruhadarabokat, tisztálkodási eszközöket, ételeket stb. A folyamatos beszélgetéssel serkentjük a gondolkodásukat, az illeszkedő nyelvi formák választékát felkínálva segítjük a gyermekek szocializációját.

Érzelmi nevelés

Az együttes tevékenységeken alapuló jó légkörben megnyilvánul a gyermekek kapcsolatteremtési vágya, megnyilatkozási szándéka, érdeklődése, alkalmazkodási képessége. Elsajátíttatjuk a gyermekekkel a párbeszéd különböző, az együttműködést segítő fordulatait, kifejezéseit, az udvariassági formákat (megszólítás, felszólítás, kérdés, figyelmeztetés stb.) és mindezek metakommunikációs jelzéseit.

Megtanítjuk a konfliktushelyzetek egymást tiszteletben tartó megoldását, az ehhez tartozó nyelvi fordulatokkal együtt.

Játék

A társas kapcsolatok kialakításával segítjük a beszédfejlődést, a nyelvi és metakommunikációs megnyilvánulások bemutatásával, fejlesztésével színesítjük a gyermekek beszédét. Segítjük a szerepjátékok kialakulását, fejlődését, mert jó lehetőséget nyújtanak az utánzásra, az alkalmazkodásra, a beszédmódok, nyelvi eszközök használatára (szóbeli kapcsolatok helyzeti sajátosságainak elsajátítására a családban, óvodában, üzletben, vendégségben stb.).

Fejlesztőeszközként alkalmazzuk a bábozást. A báb segítségével megszólaltatjuk, beszélgetjük a hallgató, visszahúzódo gyermekeket. Fejlesztjük a gyermekek érzelmi kifejezőképességét, gyakoroltatjuk az elbeszélő és párbeszédes beszédformákat, felismertetjük velük, miképpen tudnak bánni a hangjukkal, hangmagasságukkal, hangszínükkel. Hangfejlesztő játékokat kezdeményezünk (állatok, természeti jelenségek,

járművek hangjának utánzása). Anyanyelvi játékokat játszunk a gyerekekkel, melyek mozgásra, cselekvésre, érzelmi meghatározottságra építve szolgálnak az összefüggő beszéd és a párbeszéd fejlesztésére.

Munka jellegű tevékenységek

Lényege a jól összehangolt, közös cselekvés, ezért folyamatos nyelvi kapcsolatot tartunk a gyermekekkel. Megtanítjuk őket erre a kapcsolattartásra egymás között is (munka elosztása, egymás utáni tevékenységek megbeszélése). Segítjük a beszédfejlődést a tevékenységek, teendők, tárgyak, szabályok, az eszközhasználat és a munkaszervezés módjának a közlésével, az utasítás megértésének ellenőrzésével. Ezekkel bővítjük a nyelvhasználat területeit. A beszédkapcsolatokon alapuló együttműködés kialakítására törekszünk.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás

- **Verselés, mesélés:** az anyanyelvi nevelés legfontosabb területe.
- Az irodalmi szövegek gyarapítják a szókészletet.
- Kifejezések, szólások, nyelvi fordulatok megismertetésével, különféle stíláriis eszközök használatával gazdagítjuk a gyermekek kifejezőkészségét.
- **Rajzolás, mintázás, kézi munka**
- Felismertetjük a gyermekekkel, hogy valamely élményt, eseményt, érzést többféle úton kifejezhetünk.
- Érzékeltetjük, hogy a közös élmény ábrázolása mindenkiben más-más élményeket, érzéseket, gondolatokat vált ki.
- Gyakoroltatjuk a téri érzékelést, az arányok, irányok nyelvi kifejezését.
- **Ének, zene, énekes játék, gyermektánc**
- Az élőbeszéd érzelmeket tükröző, jelentést hordozó elemeit gazdagítjuk a hangképzés, a tiszta ejtés, a hangsúly, a hangerő, a hanglejtés, a beszéddallam, a szabályos ritmus, a tempó, tempóváltás gyakoroltatásával.
- Gazdagítjuk a gyermekek szókincsét a zenében használt fogalmak megismertetésével (magas – mély, halk – hangos stb.). Segítjük a helyes beszédritmus, artikuláció, hangképzés kialakulását a mondókázással, énekléssel, ritmikus mozgáselemekkel.

A külső világ tevékeny megismerése

- A gyermekek környezetének a család, az óvoda személyeinek, tárgyainak megismerésével, megnevezésével segítjük az anyanyelv fejlődését.
- Gyarapítjuk a szókincsüket az élő és élettelen világ megismerésével kapcsolatban.
- Segítjük a gondolkodás fejlődését a kérdésekkel-válaszokkal, az ok-okozati összefüggések megfogalmazására ösztönözzük őket.
- A beszédet és gondolkodást együttesen fejlesztjük a matematikai tevékenységek révén.
- Megtanítjuk a gyermekeket a szóban közölt matematikai feladatok pontos megértésére.

- Végig gondoltatjuk, majd megfogalmaztatjuk velük a megoldáshoz vezető utakat.
- Elmondattuk velük a hasonlóságról és különbözőségekről gyűjtött tapasztalataikat.
- Pontos nyelvi kifejezésekre bíztatjuk és tanítjuk őket.
- Alkalmaztatjuk velük a konkrét tapasztalatok során szerzett nyelvi ismereteiket (viszonyfogalmak használata, melléknévfokozás, névutók használata stb.)

Mozgás

- Megismertetjük őket a mindennapos mozgásos foglalkozásokon használt kifejezések jelentésével, a felszólító mód használatával.
- Bővítjük a szókincsünket a testrészek, a mozgások, a foglalkozásokon használt tárgyak, eszközök megnevezésével.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha:

- a gyermekek aktívan használják a tapasztalatok során bővült szókincsüket,
- bátran szólnak meg, megfogalmazzák gondolataikat, érzéseiket,
- képesek folyamatos elbeszélésre, próbálkoznak a történetek logikai és időbeli sorrendjének követésével,
- képesek a párbeszédre, használják a megfelelő beszédfordulatokat,
- kialakul a beszédfigyelmük, kíváncsiak a felnőttek és társaik mondanivalójára,
- meghallgatják a kérdéseket és válaszolnak rájuk,
- a beszédhelyzetnek megfelelően, jól érthetően, megfelelő hangsúllyal, hanglejtéssel, hangerővel és sebességgel beszélnek,
- beszédüket a személyiségüknek megfelelő, az aktuális helyzet által kiváltott érzelmeknek megfelelően természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik,
- tisztán ejtik a hangokat.

4.3.2 Értelmi fejlesztés és nevelés

Célunk

- A gyermek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) és a kreativitásának fejlesztése.
- A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, valamint meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve változatos tevékenységek biztosítása, amelyeken keresztül továbbiakat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetéről.

Feladatunk

- valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása,
- a gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben történő gyakoroltatása,
- változatos, sokoldalú tevékenységek felkínálása - építve érdeklődésükre, kíváncsiságukra, mint életkori sajátosságra -, melyeken

- keresztül a gyermekek tapasztalatokat szerezhettek a természeti és társadalmi környezetről,
- a gyermeki aktivitás fenntartása, kíváncsiságuk kielégítése,
 - olyan élethelyzetek, lehetőségek teremtése, ahol a gyerekek maguk vizsgálódhatnak, megbeszélhetik a jelenségeket, gondolkodásra, magyarázatok keresésre indulhatnak a világ felfedezése közben,
 - bizonyos tevékenységek állandóságának és az ehhez kapcsolódó pozitív attitűd biztosítása,
 - a ránk bízott gyermek egyéni sajátosságainak, értelmi funkcióinak, mozgásfejlettségének, egyéb képességeinek megismerése, személyére szóló fejlesztése,
 - a motivációs helyzeteket átgondolásakor, a tevékenységek szervezésénél ügyelni kell a gyermekeket ért ingermotiváció megválasztására, megtartására,
 - a gyermekek önbizalmának növelése pozitív megerősítés alkalmazásával,
 - a sajátos nevelési igényű gyermek számára is a fejlesztő, másságot elfogadó környezet biztosítása,
 - szakmai kapcsolat tartása és együttműködés a nevelést segítő szakemberekkel (fejlesztőpedagógus, logopédus, gyógypedagógus, stb.).

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha életkoruknak megfelelően:

- a gyermekek a kapott feladatokat megértik, önállóan teljesítik,
- kialakul a szándékos figyelmük, megbízható az emlékezetük,
- felismerik az elemi ok-okozati összefüggéseket, rész-egész viszonyát, tevékenységeikben gyakorolják,
- a jelenségeket globálisan szemléli,
- képesek a rugalmas tevékenység váltásra,
- problémamegoldó gondolkodásuk kialakul,
- gondolkodásuk fejlettségi szintje közelít az elvont gondolkodásig,
- képesek a hibák észrevételére, javítására,
- kialakul a szabálytudatuk,
- a tevékenységekben eszközhasználatuk kreatív, önálló,
- kialakul a felelősségtudatuk,
- képesek a munkájuk eredményét előre látni,
- képesek a figyelemmegosztásra,
- kialakul formaállandóságuk, a részletek pontos észlelése,
- alkotásaikban megjelennek az egyéni fantáziára utaló jelek,
- jól tájékozódnak síkban, ügyelnek az arányosságra,
- a közös élményeket megjelenítik rajzaikban, szóban is meg tudják fogalmazni azokat,
- képesek változó tempójú, irányú, ritmusú mozgásra,
- mozgásuk harmonikus, rendezett,
- jól tájékozódnak az őket körülvevő környezetben.

4.3.3 IKT eszközök használata

Célunk

- A 3-7 éves korosztály informatikai műveltségének megalapozása, kommunikációs kultúrájának fejlesztése.
- Az IKT eszközök alkalmazásának kialakítása a lehetőségekhez mérten.

Feladatunk

- a gyermeki érdeklődésre kíváncsiságra építve, az IKT eszközök használatával a gyermekek ismereteinek bővítése, játéktevékenységük gazdagítása, értelmi képességeik, kreativitásuk fejlesztése,
- a szabad játék túlsúlyának megtartása mellett, lehetőség biztosítása az egyes tevékenységek új játékként való megélésének elősegítésére,
- a kognitív, szociális képességek fejlesztése, a technikai eszközök használatában való jártasság elérése, az információk befogadásának elősegítése saját élményű tapasztalatszerzéssel.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

célunkat akkor érjük el, ha életkoruknak megfelelően

- a gyermekek készségei a digitális eszközök alkalmazásában kialakulnak, fejlődnek,
- a tehetséges, és lemaradó gyerekek az IKT eszközöket is felhasználva megfelelően fejlődnek,
- a gyerekek képessé válnak az IKT kompetenciák befogadására.

5. Az óvodai élet tevékenységformái

5.1 A játék

A játék az óvodás gyermek legjellemzőbb életmegnyilvánulása, az iskola előtti kor legfontosabb, leginkább fejlesztő alaptevékenysége.

A játékban fejeződik ki legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. A kisgyermekek belső tartalmaik kifejezésére használják a hozzájuk legközelebb álló nyelvet, a játékot.

A játék – szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat – a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt – a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását - mindezt a

feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és az igény szerinti együtt játszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el. Az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesülése.

Célunk

Széles körű játéklehetőségek biztosítása, melyek módot adnak arra, hogy a gyermekek boldog, egészséges lelkű, kiegyensúlyozott, a világ dolgai iránt nyitott, eleven eszű, elevenen mozgó, önállóan kezdeményezők legyenek.

Olyan érzelmi-akaratú tulajdonságok kialakítása a gyerekekben, melyek lehetővé teszik a közösségbe való beilleszkedésüket, együttműködésüket.

Feladatunk

- nyugodt, érzelmi biztonságot adó csoportléghő megteremtése,
- cselekvésre inspiráló, a gyermek kíváncsiságát felkeltő, esztétikus, harmóniát sugárzó környezet kialakítása,
- megfelelő hely, idő, eszközök és élményszerzési lehetőségek biztosítása a különböző játékformákhoz, a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szerepjátékokhoz, az építő, konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz, a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz,
- a gyerekek képességeinek a lehető legalaposabb megismerése, elősegítése annak, hogy fejlődésük következő, magasabb szintjét fokozatosan elérhessék,
- a gyermekcsoport társas kapcsolatainak megfigyelése, segítése,
- a különböző játékfajták megjelenésének, differenciálódásának figyelemmel kísérése a gyerekek játékában,
- modell értékű felnőtt viselkedési minta adása a játék közbeni magatartási, viselkedési, kommunikációs formákról,
- a játék során kitárulkozó gyermeki személyiség tiszteletben tartása.

A napirendben biztosítjuk a viszonylag összefüggő játékidőt. Meleg, megértő, elfogadó légkört alakítunk ki. A személyiségfejlődésben jelentkező szükségletek játékban történő „átfordításához” segítséget adunk. Kisebb körül határolt játéktereket alakítunk ki, ahol 4-6 gyermek együtt játszhat, illetve lehetővé tesszük, hogy a gyermek maga is alakíthasson a rendelkezésre álló tárgyakból, eszközökből újabb tereket. Megteremtjük a szabad mozgás, szabad társválasztás feltételeit. A csoport összetételét és fejlettségét figyelembe véve biztosítjuk a kellő mennyiségű játékeszközt. Tudatosan és folyamatosan szervezzük az óvodán belüli és kívüli élmény- és tapasztalatszerzési lehetőségeket. Megteremtjük az élmények sokféle feldolgozásának, az újra játszásnak lehetőségeit. Formáljuk és erősítjük a csoporton belüli társas kapcsolatokat. Körülményeinkből adódóan alakítjuk a más csoportok gyermekeivel, felnőttekkel való kapcsolataikat. Lehetővé tesszük a különböző játékfajták sokszínű jelenlétét a csoport játékában (gyakorló-, szerep-, építő-, konstruáló játék, dramatizálás, bábozás stb.)

Tiszteletben tartjuk:

- a játék önkéntességét, szabadságát,

- a gyermekek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását, kreativitását,
- önálló téma- és szerepvállalását,
- az egyén és a csoport közös döntéseit, konfliktusmegoldásait.

Figyelemmel kísérjük:

- a játékhelyzetek kialakulását, változását, kombinációit,
- a szabályok betartását, amelyeken az egyén és a közösség együttélése alapul,
- figyelemmel kísérjük, feltárjuk és követjük a gyermeki érdeklődést,
- az egyének és játszócsoportok játékát támogatjuk,
- támogatjuk a gyermekek egymástól „tanulását” a játékban.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha a gyermek

- örömmel, önfeledten játszik,
- szükségleteinek és életkorának megfelelő játékot választ,
- részt vesz közös játékban,
- önálló, kezdeményező megnyilvánulásai vannak,
- elfogadó, pozitív érzelmek kísérik a társakkal való játékban,
- aktívan részt vesz az erőfeszítést, ügyességet igénylő játékokban is,
- betartja és követi a megismert szabályokat,
- képes kreatív együttműködésre, gondolkodásra,
- megvalósítja egyéni ötleteit és azokat meri vállalni is,
- helyesen választ az adott tevékenységhez anyagot, eszközt,
- saját élményeit képes újrajátszani,
- konfliktusait többnyire képes meg-, illetve feloldani,
- kialakulnak olyan érzelmi-akaratú tulajdonságaik, amelyek alkalmassá teszik a közösségben való sikeres eligazodásra (pl. türelem, együttérzés, segítőkészség, kitartás, küzdeni tudás stb.).

5.2 Munka jellegű tevékenységek

A gyermekek munka jellegű tevékenysége a játékkal sok vonatkozásban azonosságot mutat. A személyiségfejlesztés fontos eszköze. A gyermek utánzási vágyából fakad, hogy a környezetében látott felnőttek munkáját utánozza. Megfigyeli a rendszeresen visszatérő munkálatokat, és ráébred arra, hogy az emberi élet velejárója egy-egy adott cselekvéssor.

A játék és a munka jellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és erősíti. A játék és a munka jellegű tevékenység önként és szívesen végzett aktív, cselekvő tapasztalás. A közösségi kapcsolatok alakításának fontos eszköze, a saját és a mások elismerésére nevelés egyik formája. Tudatos pedagógiai szervezést és a gyermekkel való együttműködést igényel a pedagógustól. A gyermeki munka jellegű tevékenysége a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Célunk

A gyermekekben olyan tulajdonságok kialakítása, hogy szívesen és örömmel tevékenykedjenek és az elvégzett munkát meg is tudják becsülni.

Feladatunk

- a munkafolyamatokat tudatos szervezése a gyermekekkel együttműködve,
- a gyermekek eljuttatása a munkavégzéssel kapcsolatos jártasságok, készségek szintjére,
- a személyiségfejlődésükhöz szükséges, attitűdök, képességek (pl. kitartás, önállóság, felelősségvállalás, céltudatosság) következetes alakítása és fejlesztése,
- a gyermek egyéni képességeinek konkrét és reális értékelése,
- a gyermek ösztönzése arra, hogy kezdeményezzen és többféleképpen próbálgasson egy-egy munkafolyamatot,
- az önálló próbálkozás mellett a munkafogások megmutatása,
- a tevékenységek során a kisebb gyermekek önállóságra törekvésének figyelemmel kísérése annak érdekében, hogy a nagyobb gyermekek segítőkészsége azt ne nyomja el,
- a szülők támogatása abban, hogy a gyermekotthon is gyakorolhassa az önkiszolgálást, és a családért végzett tevékenységeket,
- példamutatás a munkához való viszonyunkban és munkatársainkkal való együttműködésünkben.

Önkiszolgálás

Szorosan összekapcsolódik az egészséges életmódra nevelés gondozási teendőivel (lásd egészséges életmód). Megismertetjük a gyermekeket egy-egy használati tárgy alkalmazásával, az önkiszolgálás különböző műveleteivel, azok sorrendjével.

Gyakorlás útján megszilárdítjuk az önkiszolgálás készségeit, kialakítjuk az önálló munkavégzés szokásait, ehhez egyéni fejlettség szerint segítséget nyújtunk.

Közösségért végzett tevékenységek:

- a) naposi munka,
- b) a mindennapi élettel kapcsolatos állandó, és alkalmoszerű munkák (pl. segítség az óvodapedagógus és más felnőtteknek, alkalmi megbízatások)
- c) környezet, növény és kisállat gondozás.

a) Naposság

A naposi feladatokkal fokozatosan ismertetjük meg a gyermekeket. A jelkép (kötény, napostábla vagy kítűző) nem csak a megbízást és a feladatvállalást jelzi, hanem vonzóvá teszi a tevékenységet, amire a gyermek büszke és örömmel, sikeresen teljesíti azt. Ügyeljünk arra, hogy a naposi munka elvégzése minél kevesebb időt vegyen el a gyermek játék idejéből.

A naposság időtartamában és feladataiban illeszkedik a folyamatos napirend kereteihez és formáihoz. A fokozatos feladatbővülés mindig a gyerekek fejlettségi szintjéhez kell, hogy alkalmazkodjon. A naposok munkáját az óvodapedagógus és a dajka segíti. Olyan légkört kell teremteni, amelyben a feladatokat a gyermekek örömmel végzik, társaikkal együttműködhetnek.

b) A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalmoszerű munkák

Udvar és teremrendezés; játékelrakás; játékjavítás, tisztítás, készítés; egyéni megbízatások, üzenetek átadása; kerti munka; ünnepi készülődés (ajándékkészítés, szobadíszítés, csinosítás); házimunka jellegű tevékenységek.

c) környezet, növény, kisállat gondozás

A környezet, növény és kisállat gondozás során a gyermekek megismerkednek az egyes munkafolyamatokkal. Megtapasztalják, hogy hatással vannak környezetükre, a gondoskodás, felelősség érzését pl. etetés, környezet tisztítása, ültetés, locsolás, gereblyezés, etetés, stb.

Alapvető szabályunk, hogy a növények és kisállatok beszerzése előtt körültekintően szabad csak eljárni. Ügyelni kell arra, hogy mérgezést, betegséget okozó növény ne kerüljön a gyermekek közelébe. Csak állatorvos által egészségesnek nyilvánított, rendszeresen vizsgált kisállat gondozására lehet vállalkozni, betartva a kisállat tartás szabályait.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- a gyerekek a munka során képesek együttműködni,
- örülnek, ha feladataikat teljesíthetik,
- önállóan, igényesen végzik a napi munkát,
- észreveszik környezetükben a „beavatkozás” szükségességét,
- koruknak megfelelő felelősséggel gondozzák a növényeket és kisállatokat,
- szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások teljesítésére,
- segítenek a kisebbeknek, a környezetükben rászorultaknak,
- szeretnek meglepetést készíteni a társuknak és a szüleiknek (pl. születésnapi ajándék).

5.3 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, játékba integrált, önkéntes és cselekvéses tapasztalatszerzés. A teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, hanem az egész nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, komplex módon történik. A tanulás a nevelési folyamat szerves része, A tanulási folyamatnak szociális, mozgáson alapuló és értelmi képességeket mozgató összetevői vannak. Többnyire mindig, mindegyik összetevő jelen van. Az, hogy mikor, melyik dominál, mikor, melyik kap nagyobb hangsúlyt, az mindig az adott tanulási helyzettől, valamint a gyerek általános és pillanatnyi állapotától függ, konkrétan az egyenetlenül alakuló érési folyamat irányától és tempójától.

Lehetséges formái

- utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- játékos, cselekvéses tanulás,

- spontán játékos tapasztalatszerzés,
- gyermeki kérdésekre és válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- gyakorlati problémamegoldás.

Célunk

- A gyerekek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, rendezése, differenciált személyiségfejlődésük segítése, hogy képessé váljanak az iskolai tanulásra.
- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése, az ismeretek adekvát alkalmazására, felhasználására felkészítés.
- A gyermeki kíváncsiságra, érdeklődésre alapozva a tudás, tanulási utáni vágy felkeltése.
- A holisztikus szemléletmód kialakítása.

Feladatunk

- gyermekek örömteli tevékenységi, megismerési vágyának kielégítése,
- a tanulást támogató környezet megteremtése során a gyermekek előzetes tapasztalatainak, ismereteinek a figyelembe vétele,
- változatos, a gyermekek cselekvő aktivitására épülő, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás lehetőségének biztosítása,
- tanulást támogató környezet megteremtése,
- személyre szabott, pozitív értékeléssel a gyermekek személyiségének kibontakoztatása,
- a különböző képességek, készségek és a meglévő tudás egyenrangúságának biztosítása,
- az ismeret, attitűd, képesség hármasságának (kompetencia) érvényesítése,
- a gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése,
- érzelmi-akarat tulajdonságaiknak edzése (folyamatosság és fokozatosság) feladattudatuk és feladattartásuk erősítése érdekében,
- a több érzékszervvel, változatos módon történő megtapasztalás lehetőségének biztosítása,
- a gyermekek egyéni képességeinek nyomon követése, az ehhez igazodó differenciált fejlesztés megvalósítása,
- a gyermekek tanulás iránti vágyának felébresztése, kíváncsiságuk, érdeklődésük fenntartása (életkoruknak megfelelő ideig),
- a természeti és társadalmi környezetben szerzett tapasztalataik rendszerezésének tudatos szervezése,
- a kiemelkedő képességű, tehetséges gyermekek felismerése és fejlesztése,
- részképesség lemaradás, illetve egyéb potenciális tanulási zavar időbeni kiszűrése, jelzés a megfelelő szakembernek és a tagóvoda vezetőjének,
- korszerű pedagógiai módszerek alkalmazása.

Munkánk során a kötetlen- és kötött foglalkoztatási formákat egyaránt alkalmazzuk. A kötött foglalkoztatásnál a gyermekek motiváltságának fenntartása ugyan olyan fontos, nélkülözhetetlen tényező, mint a kötetlen formánál.

A kétféle foglalkoztatási formán belül mód nyílik a különböző munkaformákban történő tevékenykedésre: egyéni, páros, mikro csoportos, frontális.

Párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket is tervezünk, melyek során sokoldalú cselekedtetéssel, a gyermekek érzékszerveinek bevonásával bővítjük ismereteiket, felfedeztetjük az összefüggéseket, fejlesztjük a kognitív képességeiket.

A tanulás szervezésének elvei

- az objektív feltételek megteremtése, a tevékenységek felkínálása mellett, a döntés szabadságának biztosítása,
- a cselekvéses ismeret és tapasztalatszerzéshez, információfeldolgozáshoz megfelelő idő biztosítása.

Az óvodapedagógus vegye figyelembe:

- az előzetesen megszerzett tapasztalat, ismeret (tudásanyag) bőségét és mélységét
- a gyermekcsoport összetételét, értelmi, érzelmi érettségét,
- az egyénileg haladó gyermekek tempóját (a gyermekhez igazodó tanulásszervezés, egyéni módszerek alkalmazása),
- a megfelelő eszközök alkalmazását,
- a közösen szerzett élményekből a gyermek által hasznosított tapasztalatokat a saját képességéhez mérten.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett kötött tevékenységi formák időtartama középső csoportban maximum 20-25 perc, nagycsoportban 30 – 35 perc. Kiscsoportban a szervezett mozgás időtartama 20-25 perc.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- értelmi képességeik koruknak megfelelő szinten vannak (észlelés, érzékelés, figyelem, gondolkodás, emlékezet),
- a tanuláshoz szükséges kompetenciáik koruknak megfelelően fejlettek,
- kialakulnak az iskolába lépéshez szükséges készségek, képességek, kulcskompetenciák,
- megjelenik feladattudatuk, kitartásuk, önállóságuk,
- természetes módon, szorongás nélkül, érdeklődéssel tevékenykednek,
- problémamegoldó képességük, kreatív gondolkodásuk, helyzetfelismerésük jó szintű,
- nyitottak az őket körülvevő világra, kíváncsiságuk belső motivációvá alakul,
- a tanulás eredményeként tudásuk, ismeretük gazdag, sokrétű,
- a részképeség és tanulási zavaros gyermekek időben megfelelő szakemberhez kerülnek,
- a tehetséges gyermekek is megtalálják a kiemelkedő képességüknek megfelelő tevékenységet.

5.3.1 Művészeti nevelés

5.3.1.1 Verselés, mesélés

Szorosan összefonódik az anyanyelvi neveléssel, a zenével, a mozgásos játékokkal. Fontosnak tartjuk, hogy nyelvileg tiszta és értékes népi, klasszikus és kortárs irodalmi műveket halljanak a gyerekek. A mindennapi mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.

- Az óvodapedagógusok az óvodás gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a - **népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemeiből, meséiből is választanak.**
- A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, alapján a felhasznált irodalmi anyagokat az óvodapedagógusok módszertani tudatossággal válogatják, óvodai programunk megvalósításához kapcsolódó kötelező/ ajánlott szakirodalom jegyzék alapján, mert csak a művészi értékű irodalmi alkotás biztosítja a gyermek számára az esztétikai élményt.
- A napirendben is kiemelt helye van a mindennapos mondókázásnak, verselésnek és a mesélésnek. Óvodapedagógusaink feladata, hogy megfelelő hangulatot és nyugodt körülményeket teremtsenek a mindennapi meséléshez.
- A mese megfelel a kisgyermek szemléletmódjának, világképének. A mese - képi és konkrét formában, a **bábozás és dramatizálás eszközeivel is** feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

Célunk

- A magyar nyelv szépségének, kifejezőerejének megismertetésével, a helyes nyelvhasználattal, mondatszerkesztéssel az ízlésformálás meg alapozása.
- A gyermekek anyanyelvi kultúrájának, ízlésének fejlesztése, a népi a klasszikus és a kortárs irodalmi művek közvetítésével, a kultúra átörökítése, az irodalmi művek értékközvetítő hatásainak érvényesítése.
- A verselés, mesélés tanítson emberi kapcsolatokra, adjon alkalmat „belső képek” kialakításával az érzelmek feldolgozására, a feszültségek feloldására.
- A gyermekek pozitív személyiségjegyei alakuljanak, erősödjenek a csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. Szívesen hallgassanak mesét, verset, mondókát.

Feladatunk

- változatos irodalmi élmények közvetítése,
- elsősorban a magyar népi, illetve műalkotásokból történő választás, valamint kortárs irodalmi művekből és a nemzeti és etnikai kisebbségek verseiből, meséiből, valamint a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeiből történő merítés,
- a gyerekek beszédkedvének felkeltése és beszédkultúrájuk alakítása,

- nyugodt, kényelmes körülmények teremtése az irodalmi művek befogadására,
- a mese-, versmondás, bábozás és dramatizálás szokásainak, szertartásainak kialakítása,
- bábozás a gyerekeknek, közös bábszínházi élmények megszervezése,
- az óvodapedagógusi előadásmód tükrözze anyanyelvünk hangzásvilágát, ritmusát, dallamát,
- metakommunikációs eszközökkel érzékletes, de ugyanakkor természetes alkalmazása,
- a gyerekek számára az önkifejezés lehetőségeinek felkínálása, ösztönzése a saját vers- és mese alkotásra, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálására,
- a szülők figyelmének felhívása a beszélgetések, a beszélgetéssel kísért együttes tevékenységeknek a gyerekek értelmi és érzelmi fejlődését serkentő, a szülő-gyerek kapcsolat erősítő hatására,
- az élő előadásban elhangzó mese-vers jelentőségének hangsúlyozása a szülőknek az audiovizuális eszközök által közvetítettekkel szemben,
- a szülőknek segítségnyújtás az igényes gyermekirodalom kiválasztásához.

A mesekiválasztás szempontjai:

- nyelvileg tiszta legyen a szöveg,
- pozitív emberi kapcsolatokat tanítson,
- mélyítse az önismeretet,
- segítse a világ megismerését,
- tanítson az indulatok feldolgozására,
- ne hiányozzon a humor,
- alkalmazkodjon a gyermek életkori sajátosságaihoz,
- oldja a szorongást,
- a pihenés, alvás előtti mesélésre szánt művek segítsék a megnyugvást, ellazulást.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- a gyerekek játék közben is odaillő mondókákat, verseket, rigmusokat mondogatnak,
- szívesen hallgatnak mesét, kérik a mesék ismétlését,
- önálló verselésre, mesemondásra vállalkoznak,
- segítenek a mesemondás, verselés helyének, feltételeinek kialakításában,
- tevékenyen, aktívan vesznek részt a beszélgetésekben, felfogják, megértik a hallott irodalmi mű témáját, humorát, költői képeit, a hangzás, a hangulat, érzelem és alkalom egységében,
- megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, figyelmük fenntartásának és ellenőrzésének egyezményes jelzései,

- össze tudják kötni a folytatásos mesék, verses mesék, meseregények szálait,
- vannak kedvenc mesehőseik, a velük történetek megjelennek a játékaikban (bábozásban, dramatizálásban, szerepjátékban),
- beszélgetnek az elhangzottakról, megjegyzik az érdekes mese és szófordulatokat, furcsa, vagy széphangzású neveket, s ez beépül aktív szókincsükbe,
- kialakul a képességük a belső képteremtésre,
- vigyáznak a könyvre.
- Szívesen hallgatják a népmeséket, népi hagyományokat felelevenítő mondókákat, rigmusokat, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág meséit.

5.3.1.2 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés az óvodai élet mindennapjait áthatja, színesebbé teszi életünket, formálja mindannyiunk (gyermekek, felnőttek) személyiségét.

Fontosnak tartjuk a zenei műveltség megalapozását, az ízlés formálását, a magyar népi játékok, megismertetését, és megszerettetését.

Az óvodában, amikor a tánchoz kapcsolódó mozgáskultúráról beszélünk, a magyar nép mozdulatszokásaira gondolunk. Az életkort tiszteletben tartva a gyerekek fejlettségéhez, mozgáskoordinációjához, és értelmi képességeihez alkalmazkodunk. A járás, játékos mozdulatok, egyszerű ismétlődő mozdulatformák készítik elő az óvodában a 8-10 évesek táncát. Az óvodában használt játékok, részben a népi játékokban megőrzött hagyományos mozdulatok, részben az óvodapedagógus és a gyermek közös leleményei. A körjáték, azon belül a páros forgás, guggolás, taps kifordulás az, amit óvodáskorban „gyermektáncnak” nevezünk.

Célunk

- A zene iránti érdeklődés felkeltése, befogadására való képesség megalapozása.
- A közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát, mozgáskultúráját.
- A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
- A szülőföld értékeinek átöröklése énekes népszokások, népi mondókák, dalos játékok valamint a népzene megismertetése, megszerettetése által.
- Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások segítségével a gyermek zenei képességeinek és zenei kreativitásának alakítása, a gyerek érzelmi, esztétikai világának gazdagítása.

Feladatunk

- igényes zenei kultúrát képviselő dalok, dalos játékok, mondókák kiválogatása, összeállítása az életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelően,
- a nemzeti és etnikai kisebbségek és a migráns gyermekek hazájának kulturális értékeit is figyelembe vevő dal- és zenei anyag választás,

- kellemes légkör biztosítása az énekes, táncos játékokhoz, sok zenei élményt nyújtása,
- a zenei képességek, készségek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) alakítása, fejlesztése,
- a gyermek zenei kreativitásának és alkotókészségének a fejlesztése,
- a gyermeki tehetség kibontakoztatása sokféle hangszer megismertetésével és használatával,
- a gyermek zene, éneklés iránti érdeklődésének felkeltése,
- a zene befogadására való képességek megalapozása,
- különböző, változatos módszerekkel és eszközökkel a gyermek ritmusérzékének fejlesztése,
- egyszerű táncok és játékos mozdulatok élményszerű gyakorlása, a gyermekek motiválása újabb mozdulatok kitalálására,
- a magyar népi kultúra kincseinek, a népszokások egyes elemeinek, az ünnepeinkhez kapcsolódó zenék, dalok megismertetése,
- a gyermek tér és formaérzékének fejlesztése a játékok során alkalmazott különböző térformák gyakorlásával.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- örömmel énekelnek, csoportosan és egyénileg, önálló indítással életkoruknak megfelelően tisztán,
- képesek az egyenletes lüktetés és ritmus együttes gyakorlására,
- ismerik és megkülönböztetik a „tá” és „ti-ti” ritmusokat, tisztában vannak a szünet, mint zenei egység jelentésével,
- megkülönböztetnek halk-hangos, magas-mély, gyors-lassú fogalompárokat énekes gyakorlatban is,
- képesek dallamfelismerésre kezdő vagy belső motívumról,
- ismernek néhány ütőhangszert, azokat önállóan és változatosan használják az egyenletes lüktetés és ritmus kifejezésére, valamint az éneklés kíséretére is,
- egyszerű, játékos mozgásokkal kísért körjátékokat, táncokat, gyermekjátékokat egyöntetűen, esztétikusan játszanak,
- jól ismerik a különböző mozgásformák, térformák kialakítását (kör, csigavonal, hullámvonal, páros kör, mindenki párban, csillagforma, szűkülő és táguló kör, kaputartás, bújás),
- megfigyelnek és megkülönböztetnek finomabb hangszíneket a természetben, a környezetben hallható zörejekben, beszéd és énekhangokban, valamint hangszereken játszott zenében.

5.3.1.3 Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

Az érzelmi kommunikálást, a gyermekek érzelmeinek, gondolatainak kifejezését a művészetek eszközeivel alakítjuk ki és fejlesztjük. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Programunkban a rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézimunka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, **szokásokkal**,

hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

Törekszünk a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

Célunk

- A gyermekek a családban és a közösségben szerzett élményeik hatására, belső fantáziaviláguk, érzelmeik segítségével, egyéni szabad önkifejezésre váljanak képessé.
- Esztétikai érzékenységük, a szép iránti fogékonyságuk alakítása.
- A helyes ceruzafogás elsajátíttatása.

Feladatunk

- a gyermekek megismertetése az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és kézi munka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival,
- lehetőség teremtése a különböző technikák, változatos módon történő alkalmazásához, a megfelelő készségszint kialakításáig történő gyakoroláshoz, optimális körülmények megteremtése a gyermekek ábrázoló tevékenységének elősegítésére: elegendő hely és idő, az eszközök hozzáférhető helyen történő elhelyezése (elegendő mennyiségben, megfelelő minőségben)
- a gyerekek hozzásegítése a tevékenység funkcióörömeinek sokszori átéléséhez, türelmes kivárása, míg e tevékenység során felébred a „valamit létrehozás” vágya, a gyermekek eljutnak az alkotó tevékenység öröméig,
- a gyermek differenciált segítése a saját szintjéhez képest történő fejlődésben,
- a gyermekek önálló önkifejezésének segítése egész nap folyamán,
- a gyermek érzékelésének, észlelésének és képzeletének, sík és térbeli tájékozódó képesség kialakulásának, fejlődésének segítése,
- vizuális tapasztalatok nyújtása,
- képi, kommunikációs nyelv kialakulásának elősegítése,
- lehetőség biztosítása a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- kialakul a gyermekekben egy sajátos képi kommunikációs nyelv,
- bátrak, ötletesek az építésben, a téralakításban,
- tevékenyen részt vesznek az őket körülvevő tér, valamint a térbeli makettek rendezésében,
- képalakításaikban egyéni módon jelezni tudják az elemi térvizonylatokat,
- élményeik, elképzeléseik, képzeleteik megjelenítésében többnyire biztonsággal használják a képi kifejezés változatos eszközeit,
- szín- és formaábrázolásuk változatos,
- emberábrázolásaikban megjelennek a részformák, próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzésével is,

- tudnak formákat mintázni emlékezéseik alapján és megfigyeléseik felhasználásával,
- önállóan tudják alkalmazni a megismert technikákat, önállóan díszítenek tárgyakat, elképzeléseik megvalósításában kreatívan alkalmaznak egyszerre akár több ismert technikát,
- kialakul a finom kézmozgás képessége biztos és helyes ceruzafogással,
- vonalvezetésük balról jobbra halad,
- esztétikai élmény létrehozásával gazdagodik személyiségük,
- ismernek 2-3 műalkotást, jellegzetes épületet, hidat.
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek műalkotásokat
- Életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismernek népművészeti elemeket, **szokásokat, hagyományokat, nemzeti szimbólumokat.**

5.3.2 Mozgás

Az óvodáskor a természetes hely -, helyzetváltó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek teremben és szabad levegőn, eszközökkel és eszközök nélkül, spontán vagy szervezett formában az óvodai nevelés minden napján- az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve- minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani.

Szabad, spontán mozgás:

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermekek személyiségének – pozitív énkép, önkontroll, érzelmszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.

A mozgás egy állandó belső késztetés a gyerekek számára, ezért örömmel és természetes módon gyakorolják.

Az óvoda udvara lehetőséget nyújt a mozgásformák gyakorlására, mozgásos játékokra, miáltal a gyerekek természetes mozgásigénye sokrétűen kielégül. A gyermekek különböző terepeken gyakorolhatják a különböző fogó játékokat, mászásokat, gurulásokat, bújócskát, stb.

A csoportszobákban fontos szempont, hogy elegendő teret, rögzített és/vagy mobilizálható, eszközt biztosítsunk a mozgásos játékokhoz. Így a gyermekek váltakozva használhatják azokat a torna és egyéb eszközöket, amelyek testedzésüket, mozgásfejlődésüket is szolgálják.

A jó levegő, napfény, víz segítik a gyermekek edzését. Késő ősszel és télen az udvar mozgáslehetősége időnként kevésnek bizonyul. Sétákkal, közeli játszóterek látogatásával a levegőzés és mozgás adta lehetőségeket szükséges kiegészíteni.

Nyáron fontos gondoskodni a nap, a lég- és vízfürdőzésről. Módszere, szervezése a nevelőtestület által kidolgozott, a helyi körülményeket figyelembe vevő nyári terv alapján történik.

Szervezett mozgás

A sokoldalú képességfejlesztés révén szorosan kapcsolódik más nevelési területekhez.

A mindennapos szervezett mozgás tevékenység 25-30 percben (az életkori, egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve) sok játék, pergő ritmusú, frissítő mozgás jellemzi. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A fejlesztés tartalmát a természetes emberi alapmozgások, mint pl.: járás, futás, ugrás, dobás, mászás, kúszás, gurulások, egyensúlyozások, mozgásos játékok alkotják.

Célunk

- A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgásigényük kielégítése.
- Rendszeres mozgással az egészséges életvitel megalapozása.
- A gyermeki személyiség sokoldalú, harmonikus fejlesztése a gyermek testi- és mozgásfejlesztésén keresztül.
- A természetes mozgásfajták gyakoroltatásával alakuljanak ki azok a feltételes reflexek, melyek a gyerekek összerendezett és gazdaságos mozgását létrehozzák.
- Tér tájékozódás, laterálitás kialakítása.

Feladatunk

- a mozgás beépítése természetes módon a gyermek tevékenységébe,
- mozgásra inspiráló biztonságos környezet kialakítása,
- a baleset elkerülése érdekében a mozgástevékenység szabályainak kialakítása gyermekekkel közösen, majd fokozott betartatása,
- mozgásos tevékenység lehetőségének biztosítása a csoportszobában és az udvaron,
- a gyermekek természetes mozgásának: a járás, a futás, támasz, függés, egyensúlyozás, ugrás, dobás; a ritmusérzék, motorikus képességek differenciált fejlesztése, az alapmozgások koordinációjának elősegítése,
- a gyermekek testi képességeinek: erő, gyorsaság, ügyesség, állóképesség fejlesztése,
- gimnasztika, néhány talajtorna elem, labdagyakorlatok, mozgásos játékok megismertetése a gyerekekkel,
- a szervezett mozgástevékenységek tervezésekor testalkati deformitások megelőzésére speciális gyakorlatok beiktatása,
- prevenciós feladatok megvalósítása: nagymozgás-fejlesztés, egyensúlyérzék-fejlesztés, szem-kéz, szem-láb koordináció fejlesztése,

testséma-fejlesztés, térpercepció-fejlesztés, finom motorika - fejlesztés, keresztcsatornák fejlesztése,

- odafigyelés a gyermekek optimális terhelésére, a gyerekek egyéni szükségleteire és képességeire,
- sikerélmény nyújtása, amely a gyermekeket aktív részvételre ösztönzi,
- az egészséges versenyszellem alakítása, formálása,
- a helyzetfelismerés, döntés, alkalmazkodó képesség segítése, a személyiség akarati tényezőinek alakítása.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- növekszik a gyermek teljesítőképessége, teherbíró és ellenálló képessége, mozgása összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik,
- szereti és igényli a mindennapos mozgást,
- mozgása harmonikus, összerendezett,
- téri tájékozódása kialakult, irányokat meg tud különböztetni,
- magabiztosan alkalmazza a jobb-bal kifejezéseket, ismeri saját testét, testrészeit, képes meg is nevezni és beazonosítani,
- fizikai erőnléte, állóképessége életkorának megfelelő,
- kialakult a szem-kéz, szem-láb koordinációja,
- fejlett az egyensúlyérzéke,
- a mozgásos játékok, gyakorlatok téri helyzetek felidézésére képes, vizuálistudománya korának megfelelően fejlett,
- ismer legalább egy labdajátékot (foci, dobók),
- ismer legalább 2-3 kézi szer használatát (labda, különböző méretű karika, tornabot),
- képes alkalmazkodni társaihoz, korának megfelelően fejlett az önuralma, toleráns, együttműködő, segítőkész,
- ismeri a csapatjáték szabályait,
- egészséges versenyszellemmel képes küzdeni.

5.3.3 A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

Szeretnénk olyanná nevelni óvodásainkat, akik a természeti- emberi-tárgyi környezetükben jól eligazodnak, pozitívan viszonyulnak a természethez, az emberi alkotásokhoz, megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését, életkoruknak megfelelő magatartás- és viselkedéskultúrával rendelkeznek.

Célunk, hogy a gyermek cselekvő módon fedezze fel környezetét, és olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a **közösséghez való tartozás élményét**, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét.

Célunk

- Tapasztalatok, ismeretek nyújtása - a természeti-emberi és épített környezet jelenségeiről, a hazai táj, a helyi hagyományok, szokások, a

családi és tárgyi kultúra értékeiről-, amelyek segítik a gyermekeket az életkoruknak megfelelő biztos eligazodásban, tájékozódásban.

- A természetet szerető, védő emberi értékek alakítása, környezettudatos viselkedés megalapozása. Olyan szabályok, magatartásformák megismertetése, amelyek a természet védelmére, megóvására nevelnek.
- A gyermekek kíváncsiságának felkeltése a körülöttük lévő dolgok, tárgyak, jelenségek mennyiségi alaki, nagyság béli és téri különbözőségeinek összefüggéseire. A biztos téri tájékozódás elősegítése.

Feladatunk

- a gyermekek személyiségének komplex tevékenységekkel, cselekedtetéssel történő fejlesztése, amelyek képességeikhez, fejlődési ütemükhöz alkalmazkodnak,
- igazodás a gyermekek életkori sajátosságaihoz, az egyéni fejlettségi szintjükhöz, eltérő élmény- és ismeretanyagukhoz,
- sok élmény, elegendő idő, megfelelő hely és eszköz biztosítása a spontán, és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a környezettudatos életvitel szokásainak alakítására,
- a környezetük jelenségeinek, tárgyainak, tulajdonságainak mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyainak felfedeztetése, tapasztalat szereztetés játékos formában a valóság objektív bemutatásával a gyermekek segítése abban, hogy meglássák az összefüggéseket, képesek legyenek megfogalmazni is azokat, rávezetésük a helyes ítéletek alkotására,
- gazdaságosságra (takarékosagra) és újra hasznosításra törekvés, pozitív mintakövetéssel szemléletük formálása,
- tevékenykedtetésük során a gondolkodási műveletek fejlesztése, a logikus gondolkodás megalapozása,
- a gyerekek megtanítása arra, hogy a szerzett tapasztalatokat különféle szempontok alapján rendszerezék,
- annak a célkitűzésnek az elősegítése, hogy a problémahelyzetekben a gyerekek maguk találják ki a megoldást, próbálkozzanak, kísérletezzenek, éljék át a felfedezés örömet,
- a gyermekek önálló vélemény alkotásának elősegítése, döntési képességeik fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,
- a fenntartható fejlődés érdekében, a környezettudatos magatartásformálás megalapozása, alakítása,
- képességeinek célzott fejlesztését (pl. logikai fejtörők, nyelvi játékok stb.),
- differenciált feladatadással annak az elősegítése, hogy a gyermekek önmaguk lehetőségeihez képest fejlődjenek,
- a gyermekek által feltett kérdésekre igényes, értelmi szintjükhöz igazodó válaszadás érdeklődésük és beszédkedvük megőrzése érdekében,

- a gyermekek egyéni feladatmegoldásának meghallgatása, a sajátos logika elfogadása,
- a kommunikatív és együttműködési képesség fejlesztése.

5.3.3.1 A környezet megismerésére nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- a gyermekek tudják személyi adataikat, szüleik nevét, foglalkozását, testvéreik nevét, életkorát,
- ismerik a család életét, a családtagok otthoni munkáját,
- ismerik a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magtartási formák,
- és szokások, amelyek a környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában, elsajátították az alapvető,
- viselkedési szabályokat,
- tudják csoportosítani az ismert közlekedési eszközöket,
- ismerik a környezetükben lévő intézményeket (tűzoltóság, rendőrség, orvosi rendelő iskola, könyvtár, művelődési ház, zöldségüzlet, élelmiszerüzlet, piac stb.), tisztában vannak az itt dolgozó emberek munkájával,
- felismerik és megnevezik a környezetükben észlelhető színeket, azok árnyalatait, fel tudják emlékeztetni is idézni azokat,
- ismerik a természet változásait, felismerik az időjárás és az öltözködés közötti összefüggéseket,
- ismerik az évszakok jellegzetességeit,
- tudják a napok nevét, sorrendjét, ismerik a napszakokat,
- tudnak különbséget tenni az élő és élettelen természet jelenségei, elemei között,
- az általuk ismert állatokat életmódjuk, külső jelek, lakóhelyük alapján tudják csoportosítani, ismerik a környezetükben élő állatokat és növényeket, azok gondozását és védelmét,
- ismerik az emberi test felépítését, a testrészek nevét, funkcióját, törekednek testük tisztában tartására,
- ismerik az orvos gyógyító munkáját,
- kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek,
- életkoruknak és fejlettségüknek megfelelően ismerik a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományokat, szokásokat, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit,
- szeretik és védik a természeti értékeket.

5.3.3.2 A matematikai nevelés

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- gondolataikat kifejezik tevékenységeikkel, és szóban is,
- képesek csoportosan, párokban, egyénileg feladatmegoldásokra, együttműködésre,
- képesek mennyiségek összehasonlítására különböző szempontok szerint,
- képesek megfelelő szöveget alkotni mennyiségi viszonyokat ábrázoló képekről,
- azonosítani tudnak síkbeli és térbeli alakzatokat, formákat,
- képesek minta utáni másolásra,
- tudnak tájékozódni a térben, ismerik a téri viszonyokat,
- saját magukat képesek a térben elhelyezni, más irányhoz, tárgyhoz viszonyítani,
- tudnak tájékozódni a síkban,
- felismernek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, téri viszonyokat,
- a cselekvő szemléletes és képi gondolkodás mellett kialakul az elemi fogalmi gondolkodásuk.

6. Integráció, kiemelt figyelmet igénylő gyermekek

Elutasítjuk a hátrányos megkülönböztetést bármilyen okból, így különösen a gyermek vagy hozzátartozói bőrszíne neme, vallása, nemzeti, etnikai hovatartozása, politikai vagy más véleménye, nemzetiségi, etnikai vagy társadalmi származása, vagyoni és jövedelmi helyzete, kora, cselekvőképességének hiánya vagy korlátozottsága, születési vagy egyéb helyzete miatt. Társadalmi beilleszkedését segítjük a kiemelkedő tehetségestől a gyenge adottságúig, tekintet nélkül egyesek akadályozottságára, s az esetleg tapasztalható nagyon eltérő képességeire.

Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a különböző, sokszínű kulturális hátteret, gondolkodásmódot, a különbözőségeket.

Célunk

A harmonikus, nyugodt, biztonságot adó óvodai környezetben természetessé váljon a gyerekek között személyiségük különbözősége.

Feladatunk

inkluzív szemlélettel a különbözőségeket elfogadó viselkedés és magatartás alakítása a gyermekközösségekben, ezen belül különösen a tolerancia, türelem, megértés, figyelmesség, segítőkészség, empátia készségek alakítása.

6.1 Részképesség-zavarok

Minden gyermek más, alapvető joga, hogy sajátos szükségleteinek, állapotának megfelelően segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához. Különbözőségük miatt hasonlóan társaikhoz az egyéni bánásmódot alkalmazzuk, a részfunkciók fejlesztésén túl az általános személyiségfejlesztést tekintjük feladatunknak.

A részképesség-zavarok alapvetően nehezítik az iskolai tanulás során az olvasás, írás, matematika elsajátítását, ezért az óvodai foglalkozásokat preventív vagy korrekciós céllal szervezzük. Felfogásunk szerint:

- minden kisgyerek fejleszthető,
- a meglévő képességekből indulunk ki,
- a megkésett, vagy zavart szenvedett képességek fejlődését támogatjuk, megsegítjük.

Ha a gyermekek, főként a nagycsoportos korúak, illetve további nevelési évre óvodában maradtak nem érik el társaik, korosztályuk fejlettségi szintjét, illetve az iskolába lépéshez szükséges fejlettségi szintet, pedagógiai, s ha szükséges pszichológiai vizsgálatot kell kényszeríteni annak érdekében, hogy pontosan tudjuk, miben kell a gyermek segítségére lennünk az elkövetkezendő nevelési évben. Tudnunk kell honnan indulunk el és hova akarunk eljutni a gyermek egyéni fejlesztésében. Ezek ismeretében részletes fejlesztési tervvel segítjük a gyermek egyéni, önmagához viszonyított fejlesztését (szakmai segítők igénybevétele: fejlesztőpedagógus, Nevelési Tanácsadó, utazó gyógypedagógus, logopédus, pszichológus).

Célunk

A gyermek állapotának megfelelő segítséget kapjon képességei, készségei kibontakoztatásához, személyiségének védelméhez, fejlesztéséhez.

Feladatunk

A gyermekek meglévő képességeiből kiindulva a részleges zavart szenvedett és/vagy késve jelentkezett képességek fejlődésének támogatása, az önállóságuk fejlesztése, az ehhez szükséges feltételek megteremtése.

Fejlesztő óvodapedagógus feladatai

- az óvodapedagógusok jelzése alapján a korrekciós fejlesztést igénylő gyermekek megfigyelése, képességeik felmérése, a mérés értékelése,
- egyéni fejlesztő programok kidolgozása, koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal,
- az előző nevelési évben a fejlesztő foglalkozásokban részesült gyermekek ellenőrző felmérése, esetleges egyéb szakértői, fejlesztési javaslatok figyelembe vételével szükség esetén egyéni fejlesztő programok kidolgozása, ennek további koordinálása,
- egyéni, illetve kiscsoportos fejlesztő foglalkozások megtartása elsődlegesen a gyermekcsoportban, ahol párhuzamos tevékenységként kezdeményezi a fejlesztő játékot. Indokolt esetben a gyermek kivihető a „fejlesztő” szobába (játékszobába),
- a fejlesztés folyamatos koordinálása a csoportos óvodapedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal,
- a szülők rendszeres tájékoztatása a gyermekük fejlődéséről,
 - A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére folyamatos kapcsolattartás a speciális szükségletű gyermekeket fejlesztő szakmai segítő intézményekkel, fejlesztőkkel (pl. Korai Fejlesztő).

Célunkat akkor érjük el, ha

- örömmel, aktívan vesz részt a játékos foglalkozáson,
- az érintett gyermekek rész-képességei pozitív irányban fejlődnek,
- a speciális fejlesztés hatására kompenzálódik a rész-képesség-zavar.

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek nevelése:

A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alul teljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek,

Feladatok

Bizonyos funkciók tartós stagnálása esetén visszatérni a gyermeknek arra a fejlettségi szintjére, ahol még biztonságosan mozog, és fokozatosan terhelve, nehezítve a feladatokat el kell juttatni őt a következő szintre.

- A lemaradások természetes módon történő fejlesztése sok mozgással, játéktevékenységgel.
- Idő és lehetőség biztosítása a hiányosan elsajátított vagy gyakorlásra szoruló ismeretek más területen való elmélyítésére, korrigálására.

6.2 Sajátos nevelési igényű gyermek

az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakvéleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartás –szabályozási zavarral) küzd. A feltételek megteremtését követően abban az esetben nyer felvételt, ha az óvodai nevelésen belül, a többi gyermekkel együtt, integrált nevelési keretek között fejleszthető. Az integráció elve, hogy egy csoportba ne kerüljön azonos típusú sérüléssel rendelkező gyermekből egynél több, hiszen felerősítik egymást. Erről elsősorban az óvoda vezetője, a tagóvoda-vezető, a gyermek leendő óvodapedagógusa közösen dönt, melynél figyelembe veszik a csoport jellegét, a sérültség fokát és az adott csoport összetételét. A gyermek érdekében az integráció csak szakfejlesztéssel együtt biztosítható óvodáinkban.

Elengedhetetlen az együttműködés a gyermekek nevelésében közreműködő más személyekkel, természetesen elsősorban a szülőkkel.

A gyermekcsoportot a sajátos nevelési igényű gyermek fogadására fel kell készíteni, nem túl hangsúlyozva a másságát. Minden apró siker elismerése további pozitív változásra motiválja a gyereket. Az óvodapedagógusnak úgy kell segítenie a gyermek beilleszkedését a csoportba, hogy ne csorbítsa önállóságát, ugyanakkor a többi gyermeket a segítőkészségre nevelje.

Célunk

A sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedésének, személyiségfejlődésének, esélyegyenlőségének előmozdítása.

Feladatok

- a vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatainak, a motoros képességek, a beszéd és nyelvi készségek fejlesztése,
- az egyes területek a fogyatékoságnak megfelelő hangsúlyozása a fejlesztésben,
- törekedni kell arra, hogy a nem, vagy kevésbé sérült funkciók tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek,
- a gyerekeket egyéni terv szerinti fejlesztése, speciális szakember bevonásával,
- speciális differenciáló módszerek, terápiák, technikák alkalmazása az integrált nevelésben,
- az interperszonális kapcsolatok, az énkép, az önismeret fejlesztése, új attitűdök kialakítása,
- a verbális és nonverbális kommunikáció és a tanulási képességeket meghatározó struktúrák fejlesztése
- változatos módszerek alkalmazása az egyre pontosabb észlelés, figyelem, összpontosítás, gondolkodás és emlékezet fejlődéséhez,
- a sajátos nevelési igénynek megfelelő környezet kialakítása, megfelelő tárgyi feltételek, segédeszközök biztosítása az adott intézményegységben
- az önálló tevékenykedéshez szükséges differenciált segítségadás,
- a rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák elemeinek beépítése az óvodai nevelőmunkába (gyógyypedagógus segítségével),
- az optimális nevelés érdekében a pedagógusok ismereteinek bővítése elsősorban a gyógyypedagógia területén,
- a gyermekek speciális fejlesztése team munkában, több szakember részvételével, a gyermek igényének megfelelő időkeret, eszközök, módszerek alkalmazásával.

6.2.1 Sérülés specifikus feladatok szakfejlesztéssel

6.2.1.1 Magatartászavaros gyermek

A pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott gyermek nevelésének prioritásai: az egészséges énkép és önbizalom kialakítása, a kudarcűrő képesség növelése, önállóságra nevelés.

- valamennyi tevékenységben mindig olyan feladattal kell megbízni a gyermeket, amelyet eredménnyel tud elvégezni, figyelemmel kell kísérni a tanulási, figyelmi és fegyelmi teherbíró képességét,
- különösen fontos, hogy a szabályokat előre és közösen hozza létre a felnőtt és a gyermek, részese legyen a vele kapcsolatos döntéseknek, hiszen a szabályszegésnek következményei vannak (figyelemmegvonás, esetleg büntetés). Tisztában kell lenni (megismerésen alapulva) mi várható el tőle, a gyermek képességeinek megfelelően követeljen az óvodapedagógus,
- a magatartászavaros gyermek feladattudata, ismeretszerzési motivációja gyenge, csak a spontán tevékenységből kiinduló fejlesztéssel, a tevékenységbe bekapcsolódva tud a pedagógus változásokat kezdeményezni.

6.2.1.2 Mozgásban akadályozott gyermek

- a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése, és így módon a számára elérhető tapasztalatok megszerettetése, a megtanult mozgás alkalmaztatása,
- az óvodában biztosítanunk kell - a gyermek állapotának megfelelően
 - az akadálymentes közlekedést,
 - a megfelelő mozgást és az ehhez szükséges eszközöket,
 - az elsajátított mozgásminták rögzítése, alkalmaztatása a napirend egészét átszövi.

6.2.1.3 Látássérült gyermek

- a közös játékban való részvétel segítése, a közösséghez való alkalmazkodás, a viselkedési formák megtanulása és gyakorlása,
- az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszerettség, a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása,
- a környezet vizuális megismertetése:
 - látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben,
 - a nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság,
 - térbeli tájékozódás a látás felhasználásával,
 - a finommozgás fejlesztése: a kéz ügyesség fejlesztése, az írás előkészítése,
 - a látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

6.2.1.4 Hallássérült gyermek

- a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése,
- alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása,
- az aktív nyelvhasználat építése.

Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókinccset, szájról olvasási készséget, érthető kiejtésre nevelést.

6.2.1.5 Enyhe értelmi fogyatékos gyermek

- a cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő képességfejlesztés,
- az alapmozgások kialakítása, fejlesztése,
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, a nonverbális és verbális kommunikációfejlesztése,
- a beszédindítás, a beszédmegértés fejlesztése, az aktív szókinccs bővítése,
- az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítása,
- az adekvát játékhasználat elsajátítása, a kognitív funkciók fejlesztése,
- a rendszeresség, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasítás, a sokszori ismétlés alkalmazása.

6.2.1.6 Akadályozott beszédfejlődésű gyermek

- az anyanyelvi nevelés,
- a mozgás fejlesztése,
- a kommunikáció,
- a vizuo-motoros koordinációs készség fejlesztése,
- speciális terápia alkalmazása (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb.).

6.2.1.7 Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

- kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia,
- a meglévő töredékkészségek használata, az egyéni motiváció megteremtése, a speciálisan a gyermek szükségleteihez alkalmazkodó módszerek alkalmazása,
- az autisztikus gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy fejlesztő asszisztens jelenléte szükséges.

6.2.2 Az integrált óvodai nevelés előnyei

A sajátos nevelési igényű gyerekek számára

- az együtt tevékenykedés, a kölcsönös kommunikáció, a mindennapi együttes szituációkban természetesen tanulják a társak magatartás mintáit, szokásait,
- a gyermekközösség erősíti a sajátos nevelési igényű gyerekek önbizalmát, a többi gyereket követve, jobban fejlődik önállóságuk,
- fejlődésükre ösztönző a többi gyerek eredményeinek tapasztalása,
- a közösségben reálisabban tudják bemérni sajátosságaikat, jobban fejlődik önismeretük,
- megtapasztalják, hogy ők is sok mindenben képesek ugyanarra, mint társaik,
- a többi gyerek megismerésével tapasztalatot szereznek, hogy mindenkinek vannak gyenge pontjai,
- a közösségben megtanulják elfogadni és elfogadtatni a másságukat,
- a másokkal való együttműködésnek többféle technikáját tanulják meg,
- kedvező a gyerekek számára, hogy a szocializáció abban a természetes közegben zajlik, amelyben későbbi élete során is élni fog.

Az integrált óvodai nevelés előnyei a többi gyerek számára

- a sajátos nevelési igényű gyerekekkel együtt nevelt gyerekek megtanulják elfogadni az egyéni különbségeket,
- megismerik a másságot, tapasztalják, hogy mindenkinek vannak erősségei és gyengéi,
- megtanulnak odafigyelni másokra, megtanulják a másikat tiszteletben tartó segítség formáit, technikáit,
- érzékenyebbé, kifinomultabbá válik kommunikációjuk.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- képességeik önmagukhoz viszonyítottan fejlődtek,

- az adottságukhoz viszonyított legmagasabb önállóságra, együttműködésre képesek,
- akaraterejük, önállóságra törekvésük fejlődött,
- egészséges énképük, önbizalmuk megalapozódott,
- kommunikációs technikájuk, együttműködési készségük fejlődött,
- képesek a közösségbe való beilleszkedésre,
- a fejlettebb területeken képességeik tovább fejlődtek,
- hiányos képességeik kezelésére speciális technikák és eszközök használatát megismerték,
- a közösségben minden gyerek alkalmazkodó készsége, toleranciája, empátiája fejlődött az együttnevelés során.

6.3 A nemzetiségi feladatok

Célunk

A nemzetiséghez tartozó gyermekek kisebbségi önazonosságának megőrzésének, ápolásának, erősítésének, átörökítésének elősegítése.

Feladatok a roma kisebbséghez tartozó gyerekek nevelésében:

- a jellegzetes hagyományok, szokások felkutatása, ápolása, a kisebbségi identitástudat kialakítása, fejlesztése,
- az egészséges életmódra nevelés szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása
- a higiénia, a táplálkozási szokások, a pihenés, edzés, mentálhigiénét biztosító szemlélet megalapozása,
- egyéni élmények átélésével az érzelmi élet gazdagítása, a kezdeti gátlások feloldása,
- az óvodai tevékenységformák tartalmában a kisebbség irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeinek felhasználása,
- az értelmi képességek területén mutatkozó esetleges eltérések kiegyenlítése, az iskolai élethez szükséges személyiségjegyek és részkapességek fejlesztése,
- az esetleges veszélyeztetettség miatt kiemelt feladat az együttműködés szorgalmazása a szűkebb és tágabb környezettel (család, kisebbségi önkormányzatok, iskolák, egészségügyi intézmények, Gyermekjóléti Központ, Gyámhivatal).

A gyermekek sajátos kultúrájából és családi életviteléből adódó másságra tekintettel a személyiség fejlesztése differenciált módszerekkel vezet eredményhez. A tudástartalmakhoz való hozzájutás esélyét minden kisgyermek számára biztosítjuk. Ugyanakkor esélyeik javítása érdekében sajátos szükségleteik kielégítésére törekszünk (pl. a magyar nyelvi nevelés fontossága).

Fontosnak tartjuk a korai prevenciót az egészséges életmód, az érzelmi, az értelmi nevelés, a szocializáció területén, együttműködve a családi és társadalmi környezettel a hátrányok csökkentése érdekében.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- rendszeresen járnak óvodába,

- önazonosságukat megőrzik, kisebbségi kultúrájuk értékeire büszkék,
- ismerik, gyakorolják az egészséges életmód szokásait,
- betartják a közösségi szabályokat, akarati személyiségjegyeik életkoruknak és adottságaiknak megfelelően fejlett.

6.4 Migráció

A más országból bevándorló, vagy itt tartózkodó családok gyermekei óvodai nevelésének alapelveiben az integrált nevelés szemléletét, céljait és feladatait érvényesítjük.

Célunk

A hazájukat elhagyni kényszerülő családok gyermekei részére az önazonosság megőrzésének, ápolásának, erősítésének biztosítása, társadalmi integrációjuk elősegítése.

Feladatok

- felkészülés a gyermek fogadására,
- a magyar nyelv elsajátításának segítése,
- hazánk értékeihez való pozitív kötődés kialakítása,
- nyitott és megértő viselkedés tanúsítása a más anyanyelvűek és kultúrák iránt,
- folyamatos kapcsolat tartása a családdal.

Tiszteletben tartjuk saját nyelvüket, ugyanakkor a gyermekekkel való közös játék és az óvoda más tevékenységformái közben elsajátítják a magyar nyelvet. A felnőttek beszédmintája és a differenciálás, az egyéni képességek fejlesztése ezen a területen is hangsúlyos. Az együttes tevékenységek során arra törekszünk, hogy oldott, feszültségmentes környezetben növeljük a gyermekek beszédbátorságát, nyelvi és nonverbális kifejezőképességüket. Differenciálással, egyéni képességfejlesztéssel fejlesztjük a csoportközi kapcsolatokat. Természetesnek vesszük és értéként kezeljük a másságot, a sokszínű, sokféle kulturális háttérű szükségleteket, igényeket és gondolkodásmódokat.

Népmesékkel, versekkel, énekekkel és hagyományainkkal, a saját élményű tapasztalatszerzéssel pozitív érzelmein keresztül hatunk.

A gyermekek számára az óvoda dolgozóinak viselkedésmintái az eltérő kultúrák természetes jelenlétének elfogadását eredményezik. A magyar gyermekek saját identitásuk, nyelvük, kultúrájuk megőrzése mellett nyitottá válnak mások befogadására, elfogadására és az együttélés formáinak megélésére. A nevelés folyamán a más anyanyelvű gyermek szülő hazájának hagyományainak, énekeinek, meséinek beillesztése a tevékenységekbe oly módon, amelyeket a többségi gyermekek is megértenek. Arra törekszünk, hogy a más népek szokásai színesítsék a magyar szokásokat és hagyományokat.

A befogadás és beilleszkedés tekintetében kitüntetett szerepet kap a szülői házzal való pozitív kapcsolattartás, együttműködés. Elsősorban a család

igényeinek és szükségleteinek megismerésére törekszünk, ugyanakkor segítséget kell nyújtanunk abban, hogy ők is megismerjék és értsék nevelési törekvéseinket. Együttműködésünk – a gyermek szükségleteinek megfelelően – természetes módon kiterjed a családsegítő, a gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokra, a szakmai szervezetekre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- a gyermek szívesen jár óvodába,
- a magyar nyelvet megérti és főmondatokat képes magyarul kimondani,
- saját gyökereit, kultúráját megtartva ismeri és érzelmileg kötődik hazánk értékeihez,
- szívesen játszik társaival, és a többségi csoporttársak is keresik a társaságát,
- a gyermekek pozitív érzelmekkel, természetesnek élik meg más népek kultúráját.

6.5 Tehetséggondozás - kiemelten tehetséges gyermekek nevelése

A tehetség korai jelei:

Vannak gyerekek, akiknél már igen fiatal korban feltűnik, hogy adottságai valamilyen területen az átlagosnál lényegesen jobbak, és ehhez sokszor a kíváncsiságnak és az akaratnak szokatlan erőssége társul. Éppen ezért óvodás korban érdemes beszélni a tehetség, azaz „a tehetség ígéret” felfedezéséről, a személyiség optimális fejlesztéséről. Fontos kérdés, hogy adottságaival később hogyan tud élni a gyerek, hiszen az adottság csak egy lehetőség, amely áldássá válhat a belső erők és a környezet hatásai által. Nem szabad ugyanis a tehetség kialakulásánál figyelmen kívül hagyni, hogy az adottságok csakis a pozitív, a gyerekek megfelelő környezeti hatások által fejlődnek képességekké, esetleg tehetséggé.

Kiemelkedő szerepe van tehát:

- a családnak,
- az óvodának,
- a társaknak.

A tehetséget gyakran – tévesen – kizárólag a kiemelkedő képességűekkel azonosították. A képességek azonban bármely fontos is csak egyik összetevőjét alkotják.

Ezek az összetevők, amelyek állandó kölcsönhatásban vannak, a következők:

- Átlagon felüli képességek (általános és speciális).
- Kreativitás (eredetiség, rugalmasság).
- Feladatkötelezettség (kíváncsiság, érdeklődés, szorgalom, kitartás).

Tehetségre utaló jegyek az óvoda gyakorlatában:

Az óvoda a maga kiegyensúlyozott légkörével, változatos, kötetlen lehetőségeivel akarva akaratlanul felszínre hozza a többet teljesítő gyerek adottságait, képességeit.

Az óvodánkban a gazdagító tevékenység az alábbi területeken zajlik:

- vizuális tevékenységben,
- zenei tevékenységekben,
- mozgásos tevékenységben.

Fontos szem előtt tartanunk, hogy az óvodás életkorban nem a tehetség diagnosztizálására kell törekednünk, hanem a lehetőségeket kell észrevennünk. Nem mérésekkel kell a gyerekek adottságait feltérképeznünk, hanem a hétköznapiak során gyakorlattá vált megfigyeléseket kell a tehetség lehetséges jegyeinek szempontjából rendezni. Amit tapasztalunk nem biztos, hogy többlet képesség. Lehet, hogy csak a gyermek gondolkodásának fejlődési üteme gyorsabb.

Az óvodapedagógusi feladatok, a tehetség felismerésekor

- Továbbra is bátorító felnőttként viselkedik, beszélget a szülővel, tanáccsal, ötlettel látja el, biztatja, meggyőzi.
- Lehetőséget ad a gyermeknek a tehetsége gyakorlására, fejleszti a gyermeket.
- Tájékoztatja a következő intézményt a gyermekkel kapcsolatos felfedezéséről.

Célunk

A gyermekek egyéni szükségleteinek megismerése, képességeik kibontakoztatása.

Feladatok

- a tehetség (valamely kiemelkedő adottság, képesség) legkorábbi felismerése,
- az egyéni aktuális fejlettséghez igazított fejlesztés biztosítása, speciális szükségletek kielégítése,
- tevékenységek szervezése a gyermekek saját aktivitására támaszkodóan,
- az intellektus, a kreatív önkifejezést támogatása, a szocializáció, az önismeret elősegítése,
- a fejlesztéshez szükséges speciális eszközrendszer biztosítása,
- a szülő segítése gyermeke nevelésében.

Szemléletünk szerint minden gyermekben van valami jó, értékes, fel lehet fedezni olyan képességeket, amelyeket a lehető legjobban tudunk fejleszteni. Kiemelkedően tehetségesnek azt a gyermeket tekintjük, aki egy adott területen sokkal többet képes teljesíteni az életkorának megfelelő átlagnál, aki viszonylag kevés segítséggel nagyon gyorsan tud előrehaladni, fejlődni az adott területen. A tehetség a legritkább esetben tud önmagától utat törni, fejlődni, ehhez az kell, hogy a szülő, a pedagógus felismerje ezt, megadja a gyorsabb haladáshoz, az intenzívebb fejlődéshez szükséges többletsegítséget.

Az öt év alatti gyerekekre két okból érdemes külön odafigyelni: az egyik ok a tehetséges kisgyerek sajátos korai személyiségfejlődése, a másik a konkrét képességek és az azokkal szükségszerűen együtt járó igények jellege. Ekkor tehetséggondozás címén főleg nem „fejlesztésre”, hanem egyszerűen csak megfelelő környezetre és érzelmi biztonságra van szükségük. A tehetség három legfontosabb összetevője: képességek, kreativitás, motiváció. Érzelmi biztonságban, inger gazdag környezetben a szabad játék és a korai tanulás feltételeit biztosítjuk. Az érdeklődésüknek megfelelő speciális területeken való elmélyüléshez biztosítjuk a feltételeket. A családdal együttműködve különös gondot fordítunk arra, hogy szocializációjukat segítsük, hiszen a társak, a környezet elismerése elősegítik a tehetség kibontakozását.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

Célunkat akkor érjük el, ha

- kiemelkedő képessége fejlődik,
- önismerete pozitív,
- társai elismerik,
- társas kapcsolataiban kiegyensúlyozott.

7. Gyermekevédelmi feladatok

Az óvodai gyermekvédelem célja a prevenció, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, a gyerekek hátrányos helyzetének csökkentése, a gyermekek jogainak és érdekeinek minél szélesebb körű érvényesítése.

Az óvodákban minden pedagógus a differenciálpedagógia eszközeivel működik közre a gyermekek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában és megszüntetésében, a gyermek családban történő nevelkedésének segítésében. Minden esetben a gyermek mindenek felett álló érdekét vesszük figyelembe. Személyes kapcsolatot alakítunk ki azokkal a szülőkkel, akik segítséget kérnek, és kellő körültekintéssel, tapintattal, azokkal a családokkal is, akik bár nem kérnek támogatást, mégis rászorulnak.

A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység, a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések -

minden óvodapedagógus egyben saját csoportja elsőszámú gyermekvédelmi felelőse, ezért közös **feladatunk:**

- a mindenkori érvényben lévő gyermekvédelmi törvény ismerete,
- saját gyermekcsoportban a veszélyeztetettség felismerése, az okok feltárása, nyilvántartásba vétel,
- a veszélyeztetési okok változásának figyelemmel kísérése,
- az óvodapedagógus segítő közreműködése (segélyezésre javaslat, az ehhez szükséges környezettanulmányok elkészítése, térítés csökkentésére javaslattétel, szociális ügyek intézésének segítése),
- családgondozás, a családokban bekövetkező minden változás azonnali lereagálása, szükséges segítségnyújtás, illetve megoldások közös keresése szülői igény szerint,
- a tagóvoda vezetőjének és a gyermekvédelmi felelősnek tájékoztatása a gyermekeket veszélyeztető körülményekről,

- feltárni mindazon körülményeket, amelyek a gyermekek testi, lelki, mentális egészség fejlődését hátrányosan befolyásolják,
- sajátos eszközeinkkel, a nyugalom, a bizalom, a szeretet légkörével ellensúlyozni a gyermekek kiszolgáltatottságát, az egyes gyermekek bármilyen hátrányait.

Hátrányos helyzetű gyermekek azok, akiknek alapvető szükségleteinek kielégítési lehetőségei korlátozottak. Családja, szűkebb társadalmi környezete az átlaghoz képest negatív eltérést mutat, elsősorban szociális és kulturális téren. Mindez azonban még nem veszélyezteti egészséges személyiségfejlődését, de az optimális fejlődési lehetőség akadályozott. Kialakulásához vezető tényezők: alacsony jövedelmi, fogyasztási szint, rossz lakáskörülmények, a szülő alacsony iskolázottsági, műveltségi szintje. Következménye lehet a gyermek esélyegyenlőtlensége.

Veszélyeztetett gyermekek azok, akik testi, lelki, erkölcsi és értelmi fejlődését a szülő vagy a gondozó környezet nem biztosítja, ami a személyiségfejlődésben torzulást idézhet elő. A gyermek egészséges személyiségfejlődése akadályozott. A veszélyeztetettség a személyiségfejlődésnek csupán a fenyegetettségét minősíti.

A gyermekek veszélyeztetettségének okait vizsgáló szempontok:

- nevelési hiányosságok, elhanyagoló nevelés,
- antiszociális környezet,
- rossz lakásviszonyok,
- egészségügyi okok,
- rossz anyagi helyzet,
- megromlott családi kapcsolatot,
- a családban a devianciák halmozott előfordulása.

Következmény lehet a gyermek egészséges személyiségfejlődésének sérülése, deviáns magatartásformák kialakulása.

Az óvoda jelzéssel köteles élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a Gyermekjóléti Központnál, illetve kötelessége hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása, vagy egyéb más veszélyeztető ok fennállása, illetve a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén.

A veszélyeztetettség megelőzése és megszüntetése érdekében a gyermekvédelemben dolgozó személyek, szervek, intézmények és hatóságok kötelesek egymással együttműködni és egymást kölcsönösen tájékoztatni. A jelzőrendszer tagjai ezen kötelezettségüket írásban – krízishelyzet esetén utólagosan – kell, hogy teljesítsék. A Gyermekjóléti Központ a tett intézkedésről tájékoztatni köteles a jelzéstevőt.

Jelzési kötelezettség

óvodapedagógus > gyermekvédelmi felelős > tagóvoda vezető > intézményvezető > felsőbb szervek.

Tagóvoda-vezető feladatai

- óvodai szinten összefogja a gyermekvédelmi munkát,
- a kapott jelzéseket, információkat ellenőrzi,

- gyermekvédelmi ügyekben segíti a csoportban dolgozó óvodapedagógusokat és az óvodai gyermekvédelmi felelőst,
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel,
- gyermek veszélyeztetettsége esetén azonnal intézkedik,
- értesíti az óvodavezetőt, a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztetető magatartása esetén,
- a megtett intézkedésekről tájékoztatja, az Összevont Óvoda vezetőjét.

Gyermekvédelmi felelős feladatai:

- a gyermekvédelemmel kapcsolatos adminisztrációt, nyilvántartást és statisztikát vezet,
- óvodai szinten nyilvántartja a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekeket,
- folyamatos kapcsolatot tart a nevelőtestület tagjaival,
- a törvényi változásokat, rendelkezéseket nyomon követi → naprakészen informál,
- véleményével, javaslataival segíti a tagóvoda vezető munkáját (étkezési kedvezmények),
- folyamatosan képi magát, a kerületi gyermekvédelmi munkaközösségben részt vesz,
- kapcsolatot tart a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményekkel.

A gyermekvédelmi felelős kapcsolatot tart fenn:

- Gyermekjóléti Központtal veszélyeztetettség, anyagi támogatás szükségessége esetén,
- Pedagógiai Szakszolgálattal a magatartási, viselkedési, átlagtól lényegesen eltérő fejlődésű gyermekek esetében,
- orvossal és védőnővel a gyermekek testi fejlődésének lényeges eltérése, bántalmazás nyomai esetén.

Óvodapedagógusok feladatai:

- minden év elején felméri a csoportba járó gyermekek, családi és szociális helyzetét,
- probléma esetén jelez a gyermekvédelmi felelősnek és a tagóvoda vezetőnek,
- javaslatot tehet étkezési kedvezményre,
- családlátogatást végez szükség szerint,
- a törvényes adatközlést biztosítja intézkedés esetén,
- a veszélyeztetett vagy hátrányos gyermekkel differenciált bánásmódot alkalmaz.

Minden óvodapedagógust és alkalmazottat **titoktartási kötelezettség** terhel a gyermekkel és családjával kapcsolatban a mindenkorai törvényi szabályok szerint. Ez minden olyan tényre, adatra, információra vonatkozik, amelyről hivatásának ellátása során szerez tudomást.

Munkánk eredményes, ha:

- a prevenció során meg tudjuk akadályozni a veszélyeztettség kialakulását,
- egyedi probléma esetén segíteni tudunk,
- a hátrányos helyzetben lévő családokkal jól működünk együtt,
- differenciált bánásmóddal kompenzálni tudjuk a gyermek hátrányait (humánus, megértés, támaszkodás, szeretet),
- a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek segítségével szükség esetén a gyermeket biztonságba, megnyugtató környezetbe helyezhetjük,
- a rászoruló családok bizalommal fordulnak az óvodához problémáik megoldásához való segítségadásért.

Nevelésünkben alapvető követelmény a **gyermeki jogok védelme**.

A gyermekek joga, hogy személyiség jogait, különösen személyiségének szabad kibontakoztatásához való jogát, önrendelkezési, családi élethez és magánélethez való jogát az óvoda tiszteletben tartsa. A gyermek jogai közé soroljuk a saját véleménynyilvánítást is. A kisgyermeket megilleti a társadalom által nyújtott védelem és a segítségre vonatkozó jog is.

A szociálisan hátrányos helyzetű családok és gyermekeik pedagógiai módszerekkel való segítségének lehetőségei óvodáinkban:

- egyéni bánásmód,
- differenciált fejlesztés csoportjában,
- logopédiai fejlesztés, részképesség hiány korrigálása,
- pszichológus személyes segítése a szülők számára is,
- szociális tanácsadó segítése a családok igényei szerint

Gyermekvédelmi munkánk során mindannyian ügyelünk arra, hogy a rászoruló gyermekek és szüleik ne érezzék ezt a segítségnyújtást pozitív diszkriminációnak.

8. Az óvodába lépés, iskolába lépés feltételei

Az óvodai felvételt a mindenkor hatályos jogszabályoknak, és a XV. kerületi Önkormányzat köznevelésre vonatkozó határozatainak megfelelően végezzük. Amennyiben a gyermek érettsége lényegesen eltér az átlagostól, speciális szakszolgálat igénybevételevel döntünk a felvételtől.

Óvodaérett az a kisgyermek, aki már rendelkezik „én” tudattal, el tud tölteni néhány órát a szülei nélkül is, bizonyos fokú önállósulási törekvés jellemzi, igényli a gyermekközösséget, képes másoktól elfogadni az ételt.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben majd az iskolában, az óvodásból iskolássá szocializálódik.

Az óvoda a tankötelezett gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettséget (az Óvodai nevelés országos alapprogramjában meghatározott paraméterek alapján) igazolja. Az iskolai felvételtől az iskola igazgatója dönt az óvodai

szakvélemény, a hatályos jogszabályok, és a fenntartói köznevelésre vonatkozó határozatok alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: **testi, lelki és szociális érettség**, amelyek egyaránt szükségesek a sikeres iskolai munkához.

a) A **testileg** egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz. Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikus finommozgásra képes. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A **lelkileg** egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciálásnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- az önkéntelen emlékezeti bevézés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevézés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a **szociálisan** érett gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival. A szociálisan érett gyermek:

- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb – szükség szerint kreatív - elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

A kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.

A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériuma tükrözi a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekekkel szemben.

9. Pedagógiai dokumentáció

A Rákospalotai Összevont Óvodában az óvodai nevelés a jóváhagyott Pedagógiai Program alapján történhet és a gyermek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

A pedagógiai dokumentáció célja, hogy megjelenítse a pedagógiai program elv-, cél-, és feladatrendszerét, biztosítva a tagóvodai sajátosságok – útmutatójuk szerinti - érvényesülését, ezen belül az óvodapedagógusok választási szabadságát a módszerek és az eszközök alkalmazásában.

A Rákospalotai Összevont Óvoda pedagógiai dokumentációja

Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja /363/2012.(XII. 17.)Korm. rendelet/

A Rákospalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programja

A Rákospalotai Összevont Óvoda érvényes éves munkaterve (pedagógiai – működési terve), amely alapján a tagóvodák (intézményvezető-helyettesek) elkészítik a saját éves pedagógiai – működési tervüket.

Az óvodai csoportnapló a Rákospalotai Összevont Óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.

Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni a tagóvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, a tagóvoda vezető aláírását, a tagóvodai körbélyegzők lenyomatát, a Pedagógiai Program nevét.

Az óvodai csoportnapló tartalmazza (3):

- a) a gyermekek nevét és óvodai jelét,
- b) a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három év alatti, a

három–négyéves, a négy–ötéves, az öt–hatéves a hat–hétéves gyermekek számát, a sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak,

c) a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét,

d) a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket,

e) a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó hetirendet napi bontásban,

f) nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat,

fb) a szervezési feladatokat,

fc) a tervezett programokat és azok időpontjait,

fd) a gyermekek neveléséhez szükséges, a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek,

foglalkozások keretében az óvoda Pedagógiai Programjában meghatározott tevékenységi

formák tartalmi elemeit,

fe) az értékeléseket, (a nevelőmunka értékelését félévente, az Összevont Óvoda egységes

tartalmi és formai elemei alapján),

g) a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, időpontját, a látogató nevét és beosztását, a

látogatás szempontrendszerét, az eredményt,

h) a feljegyzést a csoport életéről.

Fentiekén kívül még:

- a csoport működésére vonatkozó adatokat,
- a gyermekcsoport szokás-szabályrendszerét,
- ciklusra vonatkozó tanulási tervet, melyben jelöljük a differenciált képességfejlesztést, a megvalósításhoz tervezett tevékenységeket, az eszközöket és a szervezeti keretet, a megvalósítás tapasztalatait.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció a gyermek fejlődéséről vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalmazza:

- a gyermek anamnézisének, a gyermek fejlődésének mutatóit- érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődését – az intézményünkben alkalmazott felmérő rendszer szempontsorai alapján fel évente mérjük, s tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről,
- az Egyéni Fejlesztési terv- ben vezetett, a gyermek fejlődését folyamatosan figyelemmel kísérő észrevételeket rögzítjük, - kijelölve a fejlesztés irányát,
- amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző pedagógus fejlődést szolgáló intézkedésre tett javaslatait,
- a szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,
- a szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket.

Pedagógiai értékelés

Az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott mérés - értékelés magába foglalja a megfigyelés, megismerés, tervezés, fejlesztés, nyomon követés fogalmait.

A 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 63. § (1) értelmében „az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell. (4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti.”

A pedagógiai mérések célja, hogy pontos információhoz jussunk a mérésben részt vevő gyerekek képességeiről, tudásáról, segítve ezzel a szakmai munka tervezését, és a hatékony fejlesztést. A fejlesztésben kulcsszerepe van a pedagógiai értékelésnek.

A pedagógiai értékelés funkciója szerint lehet diagnosztikus, formatív, és szummatív értékelés.

A **diagnosztikus értékelés** során megállapítjuk, melyek azok a területek, melyeken a gyermekek, jól teljesítenek, illetve hol vannak hiányosságok. A **formatív értékelés**, egy folyamatos fejlesztő értékelés, amivel állandó visszajelzést biztosítunk, és korrekciót hajtunk végre. A **szummatív értékelés**, célja az összegzés, minősítés. **Az óvodás gyermekek értékelésénél a diagnosztikus, és formatív értékelést használjuk, és nem használunk minősítő, szummatív értékelést.**

Minden óvoda alapfeladata, hogy a rábízott gyermek személyiségét a lehető legnagyobb mértékben fejlessze a nála töltött 3-4 év alatt. Ehhez, az szükséges, hogy a gyermekeket megismerjük, és minden gyermeket egyéniségként kezeljünk.

Az értékelés fontos eszköze a személyiségfejlesztésnek és a közösségformálásnak. Az értékelés során az óvodában fontos feladatunk, hogy értékelésünk pozitív legyen. Minden gyermekben meg kell találni a pozitívumokat, ezeket erősíteni, és kialakítani a gyermek reális önértékelését, fejleszteni önbizalmát.

10. Érvényességi rendelkezések

Az óvodai Pedagógiai Program érvényességi ideje: a nevelőtestület határozata alapján **2023. szeptember 1-jétől visszavonásig** szól.

A törvényi, illetve az intézmény szervezeti változásainak követése miatt a Pedagógiai Program módosítását a nevelőtestület elfogadta és az intézményvezető jóváhagyta. A módosítás a fenntartóra többletköltséget nem hárít. A Pedagógiai Program hatályos 2023. szeptember 1-től.

Az óvodai nevelési program módosításának lehetséges indokai:

- hálózatbővítés, leépítés,
- törvényi változás,
- szervezeti átalakítás,
- egyéb érdekegyeztető fórum módosító javaslata,

- a program bevalását figyelemmel kísérő ellenőrzést, értékelést követő módosítási javaslat esetén.

A programmódosítás előterjesztésnek előírásai:

- írásbeli előterjesztés a Rákospalotai Összevont Óvoda vezetőjének,
- írásbeli előterjesztés a nevelőtestületnek,
- szóbeli nevelőtestületi előterjesztés, véleménykérés, döntés az elfogadásáról.

A program módosításával kapcsolatos nevelőtestületi értekezletet abban az esetben hívunk össze, ha a nevelőtestületi érdekegyeztető fórum, valamint a szülők közösségét képviselő fórum előterjesztésében a módosítást a tagok legalább 50% + 1 fő kéri.

11. Nyilvánosság biztosítása

A Pedagógiai Program dokumentumot a Rákospalotai Összevont Óvoda ügyviteli és iratkezelési szabályzata szerint kezeljük és a Közérdekű adatok megismerésére irányuló szabályzat szerint biztosítjuk a nyilvános hozzáférését. A tagóvodákban a dokumentum hozzáférhető - helyben olvasásra minden alkalmazott és érdeklődő számára - a vezetői szobában elhelyezett példány.

12. Törvényi háttér

1. 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
2. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
3. 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
4. 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
5. 401/2023 (VIII.30) Korm. rendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
6. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
7. 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
8. 2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól
9. 1997. évi XXXI. tv. a Gyermek védelemről és gyámügyi igazgatásról
10. 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról
11. 48/2012. (XII.12.) EMMI rendelet a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai – szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről
12. 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
13. 277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

- 14. 2016. évi CL. törvény az általános közigazgatási rendtartásról
- 15. 1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről
- 16. 121/2013. (IV. 26.) Korm. rendelet az Oktatási Hivatalról
- 17. 335/2005. (xii.29.) Korm. rendelet a közfeladatot ellátó szervek iratkezelésének általános követelményeiről

13. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

A Rákospalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján az igazgató a nevelőtestület bevonásával készítette.

Budapest, 2024. 02.14.

.....
Balla B. Béla

Balla B. Béla
igazgató

A Rákospalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 26. § (1) bekezdése alapján a Fenntartó jóváhagyja:

Budapest, 2024. 02.14.

.....
Cs. Németh Angéla

Cserdiné Németh Angéla
polgármester
Fenntartó képviselője

MELLÉKLETEK

1. számú melléklet

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

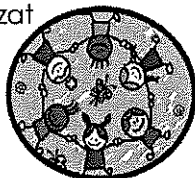
Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátót téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Rákospalotai Összevont Óvoda

Szövőgyár utcai Tagóvoda

1151 Budapest, Szövőgyár u. 24.

Telefonszám: 06 1 306-31-74

e-mail: szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

Intézményvezető: Balla Béláné

Általános helyettes: Végváriné Kékhegyi Erika

Tagóvoda-vezető: Kárpáti Gabriella

Hitvallásunk:

Óvodánk minden dolgozója vallja, hogy a szeretetteljes, derűs, vidám környezetben felnövő gyermekből lesz igazán sikeres felnőtt. Mindezt szívvel és szakértelemmel, a csoportszobák otthonossá tételével folyamatosan alakítjuk és formáljuk.

Gyermekeképünk: olyan gyermek nevelése, aki derűs, nyitott, kiegyensúlyozott, jó kapcsolatteremtő és a mai világban jól eligazodik.

Célunk az, hogy az iskolába kerülő gyerekek életkoruknak megfelelő szinten, kellő önbizalommal, magabiztossággal, életkori sajátosságainak megfelelő értelmi fejlettséggel, kreatív gondolkodással oldják meg a rájuk váró feladatokat. A nevelést folyamatként értelmezzük az óvodába lépéstől az iskolakezdésig.

Programunk jellemzői:

- Kiemelt feladatként kezeljük az anyanyelvi nevelést, az érzelmi nevelést, a néphagyományőrzést és a jeles napokat.
- A környezeti nevelésünk célja a gyermek közvetlen környezetében lévő világ értékeinek megismerése, megszerettetése.
- A mindennapi élet során a gyermek elsődleges és legfontosabb tevékenységének a játékot tartjuk, amelynek célja a gyermek szabad képzettségének erősítése. Emellett játékkal érjük el, hogy gyermekeink intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatokhoz jussanak.
- Napirendünk folyamatos, ahol figyelembe vesszük a gyermekek testi-lelki szükségleteit, és segítjük a tevékenységek önálló gyakorlását.
- A játékba integrált tanulás a gyermekek folyamatos és önálló tapasztalatszerzésére épül, amely segíti a világ megismerését.
- Programunkban nagy szerepet kap a differenciált fejlesztés, amely egyben a személyiség fejlesztését is jelenti. A differenciált fejlesztésbe logopédus és fejlesztőpedagógus is bekapcsolódik.

A csoportok felszereltsége tevékenységre ösztönző, fejlesztő környezet, amelyben aktív szerepjáték, fejlesztőjáték, barkácsolás, bábozás, mese- és vershallgatás, éneklés és kísérletezés folyik. Tornaszobánk folyamatosan bővülő eszköztárral rendelkezik, ahol a gyermekek mozgásfejlődését segítjük elő.

Kapcsolatunk a szülőkkel

A szülőt társnak tekintjük. Meggyőződésünk, hogy a pedagógusoknak és a szülőknek együttesen kell részt venniük a gyermekek nevelésében. Ezért fontosnak tartjuk a szülőkkel való hatékony kommunikációt, és szorgalmazzuk a szülők aktív részvételét az óvoda életében. Lehetővé tesszük, hogy személyes tapasztalataikon keresztül jobban megismerhessék óvodánkat és a gyermekük nevelését ellátó pedagógusokat.

A gyermekek mindennapjait színesítő egyéb programjaink:

Gyermekeink hetente részt vehetnek néptánc, játékos angol, hittan, futball, sakk, judo, akrobatikus rock and roll, játékos gyerektorna, mozgásfejlesztő torna, úszásfoglalkozásokon. Ezen kívül sokszor szervezünk múzeum- és színházlátogatást, bábszínházi előadásokat, koncerteket, kirándulásokat és élményszerző sétákat.

Ünnepeink:

Az ünnepeket családi hangulatban tartjuk, melynek sokszor részese lehet a szülő is. Ilyen ünnepeink: szüreti mulatság, karácsony, farsang, húsvét, anyák napja, gyermeknap és a nagycsoportosok búcsúztatása.

Alapítványunk:

Az óvónők által alapított Alapítvány neve „Szövőgyár utcai óvoda gyermekeiért”.

2. számú melléklet

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

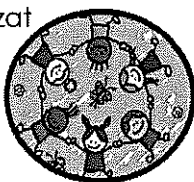
Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátóti téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Rákospalotai Összevont Óvoda

Régifőti tagóvodája

1151 Budapest, Régi főti út. 14.

Telefon: 06-1-306-3174

e-mail: regifotiovi@rakospalotaiovi.hu

Intézményvezető: Balla Béláné

Általános helyettes: Végváriné Kékhegyi Erika

Tagóvoda-vezető: Magyar Tamásné

Óvodánk 1928-ban épült és azóta is óvodaként működik. Rákospalota kertvárosi övezetében, Ófalu kapujában található. Családias, barátságos, közvetlenléggörű. három csoportból álló intézmény. Mindegyik gyermekcsoportunk vegyes életkorú, így lehetőséget nyújtunk arra, hogy testvérek együtt legyenek.

Gyermekképünk: fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek személyiségének megfelelően, önmagához képest fejlődjön, nyitottá, kreatívvá, pozitív érzelmi beállítottságúvá váljon

Hitvallásunk: hisszük és valljuk, hogy minden gyermek más és más, ezért a fejlesztésükre irányuló pedagógiai eljárásoknak alkalmazkodnia kell az egyéni fejlettséghez, a fejlődés üteméhez és sajátosságaihoz.

Ehhez biztosítjuk ehhez a feltételeket:

- Biztonságot nyújtó, teljes, derűs, nyugodt családi légkört, mint a gyermek alap és fő tevékenységét.
- A gyermekek fejlesztése, komplex megismerése útján, játékba integrált tanulással történik.
- Közösségünk szokásait, hagyományainkat kialakítjuk, erősítjük a gyermekekben.
- Közösségünk szokásait, hagyományait kialakítjuk, erősítjük a gyermekekben.
- Nagy hangsúlyt helyezünk a magyar nép kultúra átadására, ezért a tevékenységekbe ágyazott tanulást a keresztény ünnepek és néphagyományőrző jeles napok köré fűzzük. Szeretnénk óvodásainknak a gazdag nép kultúráinkból minél több értéket átadni, valamint a hagyományos kézműves technikákkal megismertetni őket.
- Udvarunk eszközállományának folyamatos bővítése által, melyet egyrészt a szülők által támogatott alapítványunk révén tudunk megvalósítani, óvodásaink egészséges kulturált, biztonságos

mindennapos levegőztetését, testedzését, önfeledt játékát tudjuk biztosítani.

- folyamatosan szervezett óvodán kívüli programok megvalósításával is kívánunk miknél több és sokoldalúbb tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani óvodásainknak, melyek által ismereteik folyamatosan bővülnek.

Külön foglalkozásaink: néptánc, sakk, református és katolikus hittan, ovifoci, és zenés ovitorna

Alapítványunk neve: az „Egészségesebb, Esztétikus Környezetért Közhasznú Alapítvány. A szülők nagyon sok támogatást adnak az óvodának az alapítványon keresztül így azt az óvodai környezetünk szebbé tételére tudjuk fordítani.

3. számú melléklet

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

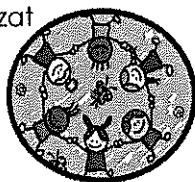
Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátót téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Rákospalotai Összevont Óvoda

Vácrátót téri Tagóvodája

Cím: 1151 Budapest, Vácrátót tér 4-12.

Telefonszám: 307-5080

e-mail: vacratotovi@rakospalotaiovi.hu

Intézményvezető: Balla Béláné

Általános helyettes: Végváriné Kékhegyi Erika

Tagóvoda vezető: Palkóné Szűcs Judit

Óvodánk Rákospalota kertvárosi részén fekszik, családi házas és kis lakóteleppel körülvett környezetben. Tagóvodánk 4 csoportos és 100 fő befogadására alkalmas. Az udvar zöld területe 7900 m².

Térítés mentes szolgáltatások: Hittan, Logopédia.

Térítéses szolgáltatások: Néptánc, Akrobatikus rock- and-roll, Judo, Angol, Sakk.

Az óvodai nevelésről:

Óvodai életünket a természethez, környezetünkhöz és a hagyományainkhoz fűződő szoros kapcsolattartás jellemzi.

Programunk **gyermekközpontú és nevelésközpontú**. Gyermekeinket az élményekre épülő tevékenységek által kívánjuk fejleszteni.

Elsődleges célunk a gyermekek feltétel nélküli elfogadása, tisztelete és szeretete, egyéni képességeiknek és személyiségüknek megfelelő ütemben történő fejlesztése, változatos élmények és tevékenységek biztosításával. A játékot értéknek tekintjük, a gyermek elsődleges és legfontosabb tevékenységének. Kiemelten ügyelünk mozgásigényük kielégítésére, a testi képességeik fejlesztésére, valamint az egészséges és környezettudatos nevelésükre. A munka jellegű tevékenységet a játék mellett személyiség fejlesztés egyik eszközének tekintjük. Munkavégzés közben fejlesztjük a gyermekek kooperatív készségeit, képességeit, tulajdonságait. Gyermekeinket az élményekre épülő tevékenységek által első sorban az érzelmi intelligencia fejlesztése révén kívánjuk az iskolai életre alkalmassá tenni.

Kiemelt figyelmet fordítunk mind a tehetséges mind az alul teljesítő gyermekekre egyaránt. Nevelő munkánkat fejlesztő-pedagógus, logopédus, pszichológus és utazó gyógypedagógus segíti.

A mozgásra és a játékra alapozva végezzük a pedagógiai feladatainkat.

Játékos tanulással, egyéni képességfejlesztéssel szeretnénk elérni azt, hogy óvodásaink kudarc nélkül kezdhessék el az iskolát. **Napirendünk folyamatos**, melyben a legtöbb időt az örömteli játéokra, játékos tevékenységekre fordítjuk.

Kiemelt nevelési területeink: a mozgás, anyanyelvi nevelés, érzelmi nevelés, környezeti nevelés, néphagyományőrzés. A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődését segítik, a mozgásos játéklehetőségek, a jól felszerelt tornaterem, a nagy udvar és a rendszeres sportfoglalkozások. Célunk, hogy az Óvodánkba járó gyermekek szeretetben, érzelmi biztonságban, élményekkel gazdagodva élvezzék az óvodai éveket. Fontosnak tartjuk, hogy a hozzánk járó gyerekeket sokoldalúan és komplexen fejlesszük, és minden gyermek egyéni adottságainak, képességeinek megfelelően önmagához képest fejlődjön.

A környező világot tevékenységekbe ágyazva cselekedtetés és tapasztalatszerzés során ismerjék meg.

Óvodai nevelésünk célja: a gyerekek sokoldalú, harmonikus személyiség-fejlesztése az életkori sajátosságoknak megfelelően.

Az óvoda hagyományai, rendezvényei:

- Almaszüret,	- Gyereknap,
- Almanap (szülőkkel),	- Évzáró rendezvények (szülőkkel),
- Őszi kerttakarítás (szülőkkel),	- Nemzeti ünnepeink megünneplése,
- Adventi készülődés (szülőkkel),	- Óvodai nyílt napok (szülőkkel),
- Mikulás,	- Kerületi sportvetélkedők,
- Karácsony,	- Közlekedési vetélkedő
- Farsangi vigalom,	- Bábszínház látogatás,
- Húsvéti ajándékkészítés, tojáskeresés (szülőkkel),	- Őszi, tavaszi kirándulások,
- Anyák napja,	- Gyerekek személyes ünnepei.
- Kihívás napi vetélkedő,	

Minden évben megemlékezünk a jeles napokról.

Melyek: Márton-nap, Luca-nap, Víz világnapja, Föld világnapja, Madarak, fák napja.

A szülőket társnak tekintjük. Meggyőződésünk, hogy a pedagógusoknak és a szülőknek együttesen kell részt venniük gyermekük nevelésében.

Óvodánk alapítványa: 2010-ben a szülők segítségével létrejött, a **Gyerekpalota Alapítvány**, amely célul tűzte ki az óvoda támogatását.

Az Alapítvány célja a Vácrátót téri Tagóvoda korszerűbb, hatékonyabb működésének támogatása. A gyermekek nevelését, az oktató, nevelő munka magasabb színvonalú ellátását segítő értelmi és mozgásfejlesztéshez szükséges tárgyi eszközök beszerzéséhez, a meglévő eszközök fejlesztéséhez támogatás nyújtása. Egészséges, esztétikus és megfelelő tárgyi felszereltségű belső, külső környezet kialakításának támogatása. Sport, szabadidő és kulturális programok szervezése, lebonyolítása, a programokon résztvevő fellépők fellépési díjának kifizetéséhez való hozzájárulás, valamint az Alapítvány céljainak elérését szolgáló tevékenységekben való részvételre való mozgósítás.

4. számú melléklet

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

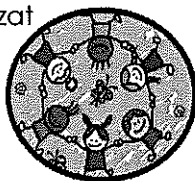
Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátót téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Rákospalotai Összevont Óvoda

Klapka utcai Tagóvoda

1154. Budapest, Klapka György utca 27.

Telefonszám: 307- 63 -74

e-mail: klapkaovi@rakospalotaiovi.hu

Intézményvezető: Balla Béláné

Általános helyettes: Végváriné Kékhegyi Erika

Tagóvoda vezető: Bokáné Balogh Zsuzsanna

Az óvoda épületének bemutatása

Az óvoda kertvárosi környezetben épült 1975-ben.

Emeletes épület, az emeleten négy csoportszoba található, melyekhez egy-egy mosdó és öltöző is tartozik. Tornaszobával, egyéni fejlesztő – logopédiai foglalkoztató szobával, orvosi szobával, tágas aulával rendelkezik.

Óvodánk büszkesége a kerületi szinten egyedülálló kézműves műhely.

Az udvar három részből tevődik össze, amelyet fajtáékokkal igyekszünk hangulatossá tenni. Van egy fedett betonos rész, amely esős időszakban is lehetőséget nyújt a szabad levegőn való tartózkodáshoz.

Gazdag játékinálat áll a gyermekek rendelkezésére, melyet lehetőségeinkhez mérten következetesen bővítünk.

Nevelőmunkánk alapelvei „Hagyjátok megérni a gyermekkor a gyermekben” /Rousseau/

- A gyermek személyiségének tiszteletben tartása, szeretete, megbecsülése, elfogadása és a bizalmon alapuló nevelés.
- Testi-lelki szükségleteinek kielégítésével szeretetteljes, derűs, családias, nyugodt légkör biztosításával jó közérzetük, érzelmi biztonságuk megteremtése.
- Differenciált, életkoruktól, egyéni adottságaiktól, fejlettségüktől függő képességfejlesztés, mely segíti a sajátos nevelési igényű, a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek beilleszkedését, egyéni fejlesztését is. Egészséges személyiségfejlesztés, a különbözőség elfogadására, tiszteletben tartására nevelés.
- A gyermek legfontosabb tevékenysége a játék. Az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítését a játékban sokszínű tevékenységek biztosításával valósítjuk meg, előtérbe helyezve a gyermek egyéni képességeihez igazodó szabad játék fontosságát.
- A szülőket egyenrangú partnerként kezeljük.

Gyermekeképünk

Olyan gyermek nevelése, aki érzelmekben gazdag, környezetében jól eligazodó, nyitott, érdeklődő, jó kapcsolatteremtő, másokat elfogadó, együttműködő.

Tud szeretni, felfedezni, csodálkozni.

Számunkra minden gyermek egyedi, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre. Fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei és a környezeti hatások együttesen határozzák meg.

Ebből adódóan sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak, csakis önmagához képest szabad fejleszteni.

Nevelési céljaink

A teljes óvodai közösség fejlesztése, a gyermeki személyiség szeretete, tiszteletben tartása, egyéni képességeken alapuló differenciált fejlesztése – egyéni tulajdonságok tolerálásával, amely a gyermek személyiségének teljes kibontakoztatásához vezet.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszünk, biztosítva minden gyermek számára hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Kiemelt nevelési feladatunknak a hagyományőrzést, a népi kismesterségekkel való ismerkedést tartjuk. Az óvodában egy jól felszerelt kézműves műhelyt alakítottunk ki, ahol szakszerű irányítás mellett gyakorolhatják a gyerekek az alapvető fogásokat, anyagok használatát (agyagozás, batikolás, nemezelés, szövés, fonás). A régi szokásokkal a gyermekek először csupán ismerkednek. A hagyományok befogadásának készségéhez folyamatosan, közvetlen tapasztalatok, s ezek élménnyé válásán keresztül jutnak el.

Nevelési céljainkat vegyes életkorú csoportokban valósítjuk meg, ahol természetesen a testvérek együtt nevelkedhetnek. *sorávolság*

Óvodai „Csutkababa” alapítványunkat azért hoztuk létre, hogy a tárgyi, környezeti feltételeink további fejlesztéséhez több forrás álljon rendelkezésünkre, amit a gyerekekre fordítunk.

Külön foglalkozásaink

Református – és katolikus hittan, foci, karate, angol foglalkozás, rocky, kölyök zenés aerobik,

Hisszük, hogy programunk megvalósításával mindent megteszünk azért, hogy

- testileg, lelkileg harmonikusan fejlődjenek a gyermekek,
- az óvodai élet a gyermekek számára maradandó élményt jelentsen és a későbbiekben emlékezzen arra, hogy milyen közös programokon érezte jól magát,
- óvodánkban, 6-7 éves korukra a kiegyensúlyozott, vidám óvodai évek után, érettek legyenek az iskolai élet megkezdéséhez.

„Ismerem jól az utat, lám, gyere hát ide, megmutatnám.

Amerre a játék útja, arra van az okosság kútja.” (Mándi Stefánia)

5. számú melléklet

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat

Rákospalotai Összevont Óvoda

1151 Budapest, Szövőgyár utca 24.

Telefon: +36-1/306-3174

szekhelyovi@rakospalotaiovi.hu

OM: 201545

Tagóvodák:

Szövőgyár utcai óvoda

Régi Főti úti óvoda

Vácrátót téri óvoda

Klapka óvoda

Mozdonyvezető óvoda

Rákospalotai Összevont Óvoda

Mozdonyvezető utcai Tagóvodája

1155. Budapest, Mozdonyvezető u. 3-5.

Telefon: 06-1-418-2407

e-mail: mozdonyvezetoovi@rakospalotaiovi.hu

Intézményvezető: Balla Béláné

Általános helyettes: Végváriné Kékhegyi Erika

Intézményvezető helyettes: Buzásné Bozsóki Erika

Tagóvoda-vezető: Sütő Mónika

Óvodánk, Budapest, Rákospalota zöldövezetében 8 csoporttal működik. Virágos, gondozott, nagyméretű, udvarunk - jól felszerelt játéktérleteivel - kiválóan alkalmas a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Madárbarát kertünkre különösen büszkék vagyunk, mert a természet egy szeletét varázsolja udvarunkra.

Óvodai nevelésünk célja

- harmonikus személyiségfejlesztés,
- egészséges életmód szokásainak, értékeinek alapozása,
- érzelmi intelligencia fejlesztése,
- a játékra, a tapasztalatra és élményszerzésre, gazdag tevékenység kínálatra épített motiváló tanulási környezet biztosítása.

Speciális szolgáltatásaink:

- **Különböző típusú és súlyosságú ételallergiával** – cukorbeteg, liszt érzékeny, táplálékallergiás és más diétát igénylő gyermekek integrált ellátása **dietetikusok** segítségével.
- **Logopédia csoportunk** megkésett beszédfejlődésű, gyermekek komplex logopédiai fejlesztését és mozgásterápiáját látja el. A beszédfejlődés súlyos zavarával küzdő, akadályozott, és vagy megkésett beszédfejlődésű gyermekeket játékos, komplex óvodai neveléssel, - különösen hangsúlyos- anyanyelvi, kommunikációs, vizuomotoros és koordinációs fejlesztésével valósítjuk meg.
- **Hagyományőrző** óvodánkban a gyermekek a tradicionális kultúra értékeivel ismerkednek. Úgy gondoljuk, hogy fontos azoknak az értékeknek a megőrzése, melyek alapját képezik nemzeti identitásunknak, magyarságunknak. Hagyományaink jeles napokhoz kötődnek.
- Parajdi sókőből száraz **sósobát** alakítottunk ki, mely gyermekeink egészségének megőrzését és immunrendszerük erősítését biztosítja.

- Kiemelt szerepet kap továbbra is a nevelésben a **környezettudatos magatartás** a **környezetvédő szemlélet** alakítása, melyet közös programok, tevékenységek szervezésével a szülők körében is hangsúlyozunk.
- **Külön foglalkozások**, rendezvények szervezésénél elsődleges szempontunk, hogy azok tartalmukban színesek, - a gyerekek életkori sajátosságait figyelembe véve,- jól szervezettek, élvezhetőek legyenek.

Külön foglalkozásaink

Ovis - angol, sakk, foci, TSMT csoportos torna, balett, karate, rocky, katolikus – és református hittan.

Óvodai nevelésünk a családdal történő együttnevelésben teljesedik ki.

K I V O N A T

készült a Képviselő-testület
2024. február 8-án, 9.00 órakor kezdődő
nyilvános ülésén hozott határozatokról

Előterjesztés óvodákkal kapcsolatos döntésekről

(lkt.sz. 2/2-9/2024. sz. anyag)

23/2024. (II. 08.) ök. számú határozat

Budapest Főváros XV. Kerület Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy dönt, hogy a 2/2-9/2024. iktatószámú előterjesztés 5. melléklete szerinti tartalommal, **2024. február 15. napjától jóváhagyja Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Rákospalotai Összevont Óvoda Pedagógiai Programját.**

Felelős: polgármester

Határidő: 2024. február 8.(elfogadásra)

(**Jogsabályi hivatkozás:** 2011. évi CLXXXIX. törvény 41. § (7) bekezdése; 42. § 2. pontja, 2011. évi CXCV. törvény 25. § (1) bekezdése, 26. § (1) bekezdése, 2023. évi LII. törvény 37. § (1), (3) (4) bekezdése; 73. § (3) bekezdése; 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról szóló 401/2023. (VIII.30.) Kormányrendelet 4. § (1)-(8) bekezdése)

(Szavazati arány: 18 igen szavazat, egyhangú)

K.m.f.

dr. Kevevári Edit s.k.

jegyző

Cserdiné Németh Angéla s.k.

polgármester

